

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií

Žánr story v Hodonínském deníku Rovnost

Soubor textů žánru story

Genre Story in Hodonínský deník Rovnost

A Set of Texts of the Story Genre

Bakalářská práce

Eva Bendová

Brno 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedené v bibliografii.

V Brně dne 24. 5. 2014

.....

Poděkování

Na tomto místě chci poděkovat vedoucí mé bakalářské diplomové práce PhDr. Jiřině Salaquardové za její rady a podnětné připomínky.

Název práce česky: Žánr story v Hodonínském deníku Rovnost. Soubor textů žánru story

Anotace: Bakalářská práce „Žánr story v Hodonínském deníku Rovnost - Soubor textů žánru story“ obsahuje soubor textů žánru story určených k publikaci v regionálním médiu. Tvůrčí výstupy jsou zpracovány tak, aby svým obsahem a strukturou odpovídaly kritériím žánru specifickým pro cílové médium. Autorka textů přináší v reflexivní části kritický pohled na výsledný produkt i jeho tvorbu. Teoretická část práce obsahuje charakteristiky cílového regionálního média také teoretické vymezení žánru story, založené na studiu odborné literatury. Autorka přichází ke zjištění, že žánr story publikovaný v Hodonínském deníku Rovnost se vyznačuje množstvím citací, neutrálním pásmem autora, přítomností emocí v přímé řeči a subjektivním pohledem.

Klíčová slova: story, feature, žánr, human interest, noviny, regionální tisk, Hodonínský deník Rovnost, tvůrčí bakalářská práce

Název práce anglicky: Genre Story in Hodonínský deník Rovnost. A Set of Text in Story Genre

Anotation:

This bachelor thesis „Genre Story in Hodonínský deník Rovnost – Set of Human Interest Stories“ contains a set of human interest stories designed for publishing in regional media Hodonínský deník Rovnost. Creative outputs are made to meet – with their content and structure – standards of the genre specific for the target media. The author brings a critical view at the final product so as at its creation. The theoretical part of this work provides the media characteristics, a definition of the genre story based on a study of literature. The author comes to find that the genre story as it appears in Hodonínský deník Rovnost is characterized by quantity of quotation, neutral author’s parts, presence of emotion in direct speech and a subjective view.

Key words: story, feature, genre, human interest, newspapers, regional press, Hodonínský deník Rovnost, creative bachelor thesis

OBSAH

Úvod.....	2
1. Hodonínský deník Rovnost	3
1.1. Regionální tisk.....	3
1.2. Charakteristika média.....	4
1.3. Vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s.....	5
1.4. Technické parametry.....	6
1.5. Struktura Hodonínského deníku Rovnost.....	6
1.5.1. Strany a rubriky	7
1.6. Žánry v Hodonínském deníku Rovnost	7
1.7. Shrnutí.....	8
2. Použité metody.....	9
2.1. Metoda výběru respondentů.....	9
2.2. Metoda dotazování.....	9
2.2.1. Transkripce rozhovoru.....	10
2.3. Rešerše.....	11
2.4. Výběr cílového média.....	11
2.5. Výběr tématu pro tvůrčí výstupy práce.....	11
2.6. Metoda výběru hrdinů příběhů.....	12
2.7. Metoda získávání podkladů pro zpracování článků.....	12
2.8. Shrnutí.....	12
3. Teoretická část.....	14
3.1. Stručně k žánru story.....	14
3.2. Story vs. Feature.....	15
3.3. Definice story.....	15
3.4. Zpravodajství vs. Publicistika.....	16
3.5. Rozhovor jako metoda práce novináře.....	18
3.6. Story v Hodonínském deníku Rovnost.....	18
3.6.1. Struktura story v Hodonínském deníku Rovnost.....	21
3.6.2. Umístění story v Hodonínském deníku Rovnost.....	22
3.6.3. Témata story v Hodonínském deníku Rovnost.....	22
3.7. Shrnutí.....	23

4.	Tvůrčí část.....	25
4.1.	Texty žánru story.....	25
	Marie Blahová: Vybrali mě do sportovní školy, matka ale řekla ne...25	
	Vlasta Kudláčová: Před kaťušemi utekla, ale doma pak dostala.....27	
	Marie Bortlíková: Předběhla o čtrnáct dní Pána Boha.....29	
	Věra Brablcová : Do školy jezdila na koni, lezla na něj po žebříku.....31	
	Ludmila Měchurová: Když jsem byla nazlobená, muž začal zpívat.....33	
4.2.	Kritická reflexe tvůrčích výstupů práce.....	35
4.2.1.	Reflexe story <i>Marie Blahová: Mohla jsem jít do sportovní školy, matka ale řekla ne.....</i>	37
4.2.2.	Reflexe story <i>Vlasta Kudláčová: Před kaťušemi utekla, ale doma pak dostala.....</i>	38.
4.2.3.	Reflexe story <i>Marie Bortlíková: Předběhla o čtrnáct dní Pána Boha.....</i>	39.
4.2.4.	Reflexe story <i>Věra Brablcová : Do školy jezdila na koni, lezla na něj po žebříku.....</i>	40
4.2.5.	Reflexe story <i>Ludmila Měchurová: Když jsem byla nazlobená, muž začal zpívat.....</i>	41
5.	Závěr.....	42
	Seznam použité literatury.....	44
	Online zdroje.....	45
	Jmenný rejstřík.....	46
	Věcný rejstřík.....	47
	Seznam příloh.....	48
	POČET SLOV.....	14 352
	POČET SLOV BEZ TVŮRČÍCH VÝSTUPŮ.....	10 521
	POČET SLOV TVŮRČÍ VÝSTUPY.....	3 831

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je tvorba žánru story v Hodonínském deníku Rovnost. Story je čtenářsky oblíbený, podle novinářů¹ odlehčující žánr, informace čtenářům předkládá poutavou a čtivou formou. Jak v celostátním, tak v regionálním tisku má své pevně vybudované místo. Nicméně je nutno podotknout, že je to žánr, který v teorii žurnalistiky přináší několik otázek. Ty se týkají jeho umístění mezi publicistické či zpravodajské žánry, určení jeho ekvivalentu v zahraničním tisku nebo datování jeho vzniku nebo alespoň jeho vstupu na stránky českých novin.

Mým cílem je vytvořit soubor textů žánru story, jejichž tématem budou životní příběhy seniorů, pro Hodonínský deník Rovnost tak, aby splňovaly kritéria žánru specifická právě pro cílové médium a byly konzistentní s obsahem média i tematicky. Regionální noviny, k nimž cílové médium patří, jsou charakteristické svou blízkostí čtenářům a tomu odpovídá jejich obsah i témata, kterými se zabývají. Cílem teoretické části mé práce je vymezit a charakterizovat žánr story nejen obecně, ale především tak, jak je publikován v Hodonínském deníku Rovnost. To vše za pomoci odborné literatury, bakalářských či diplomových prací studentů a rozhovorů s novináři Hodonínského deníku. Přestože teoretické vymezení jakéhokoliv žánru je především ideálním typem², který se reálně v čisté podobě vyskytuje méně často, než by si teoretik mohl přát, je vymezení a hledání definice užitečné. Může sloužit jako návod pro jednodušší práci začínajícího novináře nebo pro plánování žánrového zaměření rubrik v novinách, stejně jako pro výzkum vývoje obsahu periodického tisku v čase. Práce se zabývá určením typických témat, kterým se tento žánr v cílovém médiu věnuje. Dále se zastavím u určení těch prvků žánru story, které má společné s oběma skupinami žurnalistických žánrů. Vysvětlím, jaký názor mají redaktoři Hodonínského deníku na roli žánru v jejich periodiku. Podstatnou částí mé práce je kritická reflexe vlastního produktu i průběhu jeho tvorby za pomoci odborné literatury i příručky pro novináře používané v praxi. Jako přílohu uvádím vzory článků žánru story, které vyšly v Hodonínském deníku Rovnost.

1 Redaktor Brněnského deníku Rovnost Tomáš Svoboda říká, že story má být odlehčenější, má noviny oživovat. (Svoboda in Ševčík 2011: 44)

² Hendl 2005: 213.

1. Hodonínský deník Rovnost

1.1. Regionální tisk

Regionální tisk zahrnuje periodika, která se váží k určitému místu, odkud čerpají informace a pro jehož publikum jsou určena. Informuje o událostech, které se v oblasti dějí nebo pro tamní obyvatele mohou mít význam³.

Problematikou regionálního tisku se zabývá mimo jiné Waschková Císařová v publikaci Český lokální a regionální tisk mezi lety 1989-2009. Hovoří o tom, že pokud našim měřítkem bude zájem akademiků, je lokální a regionální tisk opomíjen. Nedostává se mu teoretické a výzkumné pozornosti. Toto zjištění klade do protikladu s prohlášeními mediálních expertů o jeho nezastupitelné roli a silné vazbě na regionálního čtenáře. Právě regionální periodika se vyznačují tím, že se s nimi čtenáři silněji identifikují.⁴ Mezi teoretiky, kteří na význam regionálních médií a jejich důležitou roli poukazují, jmenuje Waschková Císařová například Aldridgovou, Brečku nebo Russ-Mohla a Bakičovou.

U regionálního tisku se obzvláště uplatňuje žurnalistické kritérium blízkosti, a to v doslovném významu prostorové blízkosti.⁵ Čtenáře zajímají informace o drobných událostech v jeho okolí, které by, pokud by se staly o 50 kilometrů dál, pro něj ztratily atraktivitu. V regionálním médiu má tak svoje opodstatnění i přítomnost takových sdělení, která by v celostátním tisku gatekeeperovým⁶ sítím neprošla.

Waschková Císařová upozorňuje na integrační potenciál lokálního a regionálního tisku, který může podpořit participativní občanství. (Waschková Císařová 2013: 15) Avšak hovoří také o možných negativech: uvádí opačný pohled na regionální tisk, a to když cituje Osvaldovou (2007): „Regionálního novináře neobklopují anonymní osoby, ale konkrétní lidé, kteří mají určité životní osudy, konexe, a někdy i moc. Takže pohybovat se v tomto prostředí není jednoduché.“ (Osvaldová 2007: 51)⁷ Tvrzení Osvaldové potvrzuje i názor redaktora Hodonínského deníku Rovnost Petra Turka na specifika regionálního publika: „Rozhodně je jasnější zpětná vazba. Člověk se s těmi lidmi pořád setkává, o kterých píše. Což právě v celostátních novinách asi není. Pokud pracuje někde v Praze, která má i s okolím zhruba milion a půl obyvatel, tak člověka, o němž napsal, už víckrát

³ Osvaldová Halada a kol. 2002: 194.

⁴ Waschková Císařová 2013.

⁵ Russ-Mohl a Bakičová uvádí další faktory kritéria blízkosti. Těmi jsou blízkost politická, kulturní a relevance. (1999: 102)

⁶ Gatekeeping – proces výběru informací vpuštěných do médií. V padesátých letech minulého století si vědci (např. D. A. White) začali klást otázku zákonitosti výběru zpráv a hledali faktory výběru ovlivňující. Jedním z nich je kritérium blízkosti. Gatekeeper znamená v češtině hlídač brány. (Hendl 2011)

⁷ in Waschková Císařová 2013: 15.

většinou neuvidí. Takže u nás píšete vlastně skoro o sousedech. Když tuto práci děláte léta a chodíte na podobné akce, potkáváte podobné nebo stejné lidi.“(Turek 2014)

Všechna výše zmíněná specifika hrají roli při výběru témat a zpracování textů publikovatelných právě v regionálních novinách, proto měli vliv i na vznik souboru textů, který je tvůrčím výstupem této bakalářské práce.

1.2. Charakteristika média

Hodonínský deník Rovnost vychází denně kromě neděle jako noviny regionálního charakteru. Hodonínský deník Rovnost patří do skupiny Deníků jižní Morava, která náleží do celostátní sítě regionálních mutací deníků, vydávaných vydavatelstvím VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Počátky deníku Rovnost, jehož následníkem je Deník Jižní Morava, se datují do roku 1885, kdy v Brně vyšlo první číslo Rovnosti. Nejprve vycházela jako týdeník a od roku 1905 pak začala Rovnost vycházet jako deník. V průběhu historie do titulu přispívali významné literární i politické osobnosti, jako například Ivan Olbracht, Edvard Beneš nebo Jan Skácel.

Vydavatelství Vltava-Labe-Press, a.s. začalo vydávat Deník Rovnost v roce 1991, kdy společnost vstoupila na český trh a začala působit jako vydavatel všech regionálních deníků.

Hodonínský deník Rovnost, stejně jako ostatní deníky patřící do regionu Jižní Morava⁸, se věnuje především zpravodajství, převažuje zpravodajství z domova a zejména z jihomoravského regionu, druhá a třetí strana je věnována především novinkám z Hodonínska, Kyjovska a Veselska. Prostor je věnován i důležitým informacím celostátního významu nebo novinkám ze zahraničí. Na svém webu vydavatelství uvádí, že jako jediný tuzemský list nabízí Deník Jižní Morava pravidelně informace ze Slovenska a Rakouska, tedy zemí s regionem bezprostředně sousedících.⁹

V úterý vychází jako příloha týdeník Slovácko, který je produktem regionální redakce Hodonínského deníku. Regionální redakci Osvaldová charakterizuje tím, že pracuje v místě, připravuje lokální zpravodajství a publicistiku a zároveň zprostředkuje zprávy pro příslušnou redakci, např. v hlavním městě.¹⁰ Původní týdeník

⁸ K ostatním deníkům Jižní Morava patří Brněnský deník, Břeclavský deník, Blanenský deník, Vyškovský deník, Znojemský deník.

⁹ Waschková Císařová upozorňuje, že zpravodajství Slovenska a Rakouska se v Deníku začalo objevovat za působení šéfredaktora Jaroslava Čuříka.(2013: 256)

¹⁰ Osvaldová Halada a kol. 2002: 194.

Slovácko má v regionu silnou tradici, vycházel samostatně již od roku 1907, a byl – stejně jako Rovnost – tiskovinou sociální demokracie¹¹. Šéfredaktorem hodonínské redakce je Jiří Kosík, šéfredaktorem Deníku jižní Morava je Tomáš Herman.

1.3. Vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s.

Vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. patří německému koncernu Verlagsgruppe Passau, které vlastní také vydavatelství Neue Presse Verlags – GmbH a Polska Presse Sp.z o.o. Vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. vstoupilo na český trh v roce 1991. Už v roce 1990 koncern Verlagsgruppe Passau začal získávat regionální tituly v České republice.¹²

Vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. vydává 71 regionálních deníků a 23 týdeníků¹³. Patří ke třem nejsilnějším vydavatelům denního tisku, společně s vydavatelským domem Mafra a Ringier Axel Springer CZ.

Vydavatelství uvádí na svých stránkách jako průměrný denní náklad všech regionálních titulů 225 tisíc výtisků. Podle ABC ČR byl v roce 2013 průměrný tištěný náklad 196 432 výtisků a průměrný prodaný náklad činil 165 993 výtisků.¹⁴

K ostatním regionálním titulům patří deníky skupiny Jižní Čechy, Severní Čechy, Střední Čechy a Praha, Západní Čechy, Východní Čechy, Vysočina, Střední Morava, Severní Morava. Každá tato skupina zahrnuje 5 – 11 regionálních deníků.

Mediaprojekt za rok 2013 uvádí souhrnnou čtenost Deníku na Jižní Moravě 73 000. U všech regionálních Deníků je to 773 000 čtenářů. V Jihomoravském kraji se ve čtenosti Deník řadí na 3. místo za Blesk a MF Dnes.¹⁵

Regionální deníky v porovnání s čtenáři celostátních deníků čtou více ženy, více starší nad 60 let, častěji i bez maturity, lidé v menších obcích a to co mají méně často přístup k internetu.¹⁶

¹¹ Vývojem týdeníku Slovácko se zabývá Barbora Lahová ve své diplomové práci Vývoj regionálního listu Slovácko v l. 1907-1946. MUNI, 2012.

¹² K privatizaci českého tisku a koncentraci jeho vlastnictví v rukou německých vydavatelů více v publikaci Konec českého tisku? (Čelovský,Bořivoj. 2001. Konec českého tisku? Šenov u Ostravy: Tilia)

¹³ <http://www.vlp.cz/o-vlp/o-firme.html>

¹⁴ <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk>

¹⁵ MEDIAPROJEKT: 3. A 4. Čtvrtletí 2013. Realizátoři: MEDIAN a STEM/MARK.

¹⁶ Tamtéž.

V roce 2013 činily příjmy z inzerce v Hodonínském deníku 21 977 223 Kč.¹⁷ Nejvyšší cenu za inzerci má úterní vydání Hodonínského deníku Rovnost, kdy vychází týdeník Slovácko.¹⁸

1.4. Technické parametry

Hodonínský deník stejně jako ostatní regionální deníky vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. vychází na Broad Sheet formátu. Jeho rozměry jsou 320 mm na šířku a 470 mm na výšku. Sloupců na stránce je šest. Papír, na který jsou noviny tištěny má gramáž 40–52 g/m².

1.5. Struktura Hodonínského deníku Rovnost

Noviny vycházejí pravidelně ve dvou až třech sešitech neboli sekcích. Druhý sešit, který je označen jako Sekce 2, vychází pravidelně pod titulem Události. Podstatnou část obsahu věnuje deník informacím o kultuře na Jižní Moravě, tipům na výlety, informacím o dopravě, čtenářské zábavě (křížovky, hádanky), řádkové inzerci a především sportu. Najdeme v něm také velký počet reklamních sdělení.

V pondělí vychází tematická příloha Peníze jako třetí sešit neboli Sekce 3. Nalezneme zde informace pro spotřebitele, rady z oblasti osobních financí a další ekonomické informace.

Pro daný region je podstatné úterní vydání, kdy vychází jako příloha týdeník **Slovácko**¹⁹, kde čtenář nalezne více informací z oblasti Hodonínska, Kyjovska a Veselska²⁰. Slovácko obsahuje rubriky Zpravodajství, Názory, Zprávy, Kultura a Sport. Příloha Slovácko navazuje na dřívější regionální periodikum Slovácko. Velký prostor je věnován kulturnímu servisu a černé kronice, která je mezi čtenáři oblíbená.²¹

Ve středu je deník bez přílohy, obsahuje pouze sešit Události.

Ve čtvrtek vychází příloha **Deník plný života** v časopisovém formátu. Je věnovaný určitému tématu, například bydlení.

¹⁷ http://unievydavatelu.cz.artbox.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vydaje_na_reklamu_v_tisku.

¹⁸ V běžný všední den činí cena za celou stranu 32 370 Kč, v úterý je to dvojnásobek této hodnoty (viz. <http://g.denik.cz/88/70/vlp-cen-k-13-new.pdf>).

¹⁹ Svým názvem navazuje na tradiční samostatné periodikum týdeník Slovácko, který v regionu vycházel od roku 1907.

²⁰ Ačkoliv Slovácko vychází jako vložený sešit Hodonínského deníku, vydavatel titul na svém webu řadí mezi samostatné týdeníky. (viz <http://www.vlp.cz/vydavane-tituly/tydeniky.html>)

²¹ Viz příloha – rozhovor s Jiřím Kosíkem.

V pátek vychází jako sekce 3 čili třetí sešit příloha **Čtení na víkend** s velkou křížovkou a oddechovým čtením, jako například rozhovory se známými osobnostmi.

1.5.1. Strany a rubriky

Na první straně Hodonínského deníku Rovnost nalezneme hlavní zprávy z celé jižní Moravy i celé republiky. Otvírákem je často významná událost z Hodonínska. Druhá a třetí strana, případně jen třetí strana je místem pro rubriku **Hodonínsko**. Na těchto stranách nalezneme novinky z Hodonínska, Kyjovska a Veselska. Objevují se tu zprávy, rozšíření zprávy, rozhovory, story, reportáže i kulturní servis. Obsahově se liší od ostatních mutací Deníku jižní Morava, které na těchto stranách publikují informace z jejich regionů.

Druhá strana bývá také místem pro **seriál**, často má podobu rozhovoru nebo story a nemusí být jen dílem hodonínské redakce.²² Další rubrikou, která vychází zpravidla na čtvrté straně je **Černá kronika**. Na dalších stranách čtenář najde **Inzerci**, rubriku **Jižní Morava**, případně rubriky **Téma** nebo **U nás doma**, které se neobjevují každý den, **Hodonínský servis** nebo **Kultura – region** či jednou týdně **Víkendová fotoreportáž**.

Rubriku **Sport** nalezneme v sešitě **Události**. Informacím ze sportu je věnován poměrně velký prostor, a to většinou sedm stran.²³ Na první straně sešitu **Události** mají místo zprávy ze zahraničí i ČR, následuje rubrika **Česká republika, Ekonomika, Zahraničí, Kultura, Horoskop a zábava** a již zmiňovaný **Sport**.

Úterní příloha týdeník Slovácko, jak už jsem uvedla výše, obsahuje rubriky **Zpravodajství, Názory, Zprávy, Kultura** a **Sport**.

1.6. Žánry v Hodonínském deníku Rovnost

Žurnalistická sdělení se člení, mimo jiných způsobů členění, na útvary, v nichž se uplatňují specifické kompoziční postupy. Tyto útvary Osvaldová a Halada dělí žurnalistickou tvorbu na dvě základní součásti – zpravodajství a publicistiku.²⁴

Hodonínský deník Rovnost věnuje prostor v první řadě zpravodajství. Najdeme v něm **krátké zprávy, rozšířené zprávy, zpravodajské rozhovory** a občas **zpravodajskou reportáž**.

²² Čtenář zde nalezne například nepravidelný seriál Nositelé folkloru nebo Výjimeční sousedé.

²³ Deník MF Dnes věnuje sportu obvykle 2 strany, Blesk 2 strany, Lidové noviny 1 stranu.

²⁴ Osvaldová Halada 2002.

Publicistický žánr najdeme například ve sloupku **Dobrý den Hodonínsko**, který je **glosou** redaktorů hodonínské redakce. V pravidelných rubrikách s názvem **Deník Ivana Hofmana** nebo **Sobotník Lídy Rakušanové** vychází **komentáře** zmíněných autorů. Zajímavé je, že tyto komentáře jsou v Deníku tištěny kurzívou. V sobotu také pravidelně vychází **Sedmideník** – očima redaktorů. Jde o kratší **glosy** jednotlivých členů redakce určené událostem jednotlivých dnů týdne.

V týdeníku Slovácko najdeme **sloupek Sedm dní očima šéfredaktora** a **Dobré ráno, Slovácko**, v němž některý z redaktorů hodonínské redakce glosuje aktuální dění. Své místo tu má i beletristický žánr **fejetonu**.

V rubrice **Napsali nám** vycházejí názory čtenářů. Ty mohou být příkladem občanské žurnalistiky, i když ta je častěji spojována s internetovým prostředím.

1.7. Shrnutí

Hodonínský deník Rovnost, který je mutací regionálního Deníku jižní Morava, patří mezi tři nejčtenější deníky v Jihomoravském kraji, je na třetím místě za Bleskem a MF Dnes. Průměrný prodaný náklad Deníku v celé ČR v roce 2013 činil 165 993 výtisků. Vydavatelem Deníku je vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., které je součástí německého koncernu Verlagsgruppe Passau. Šéfredaktorem Hodonínského deníku Rovnost je Jiří Kosík. Čtenáři Deníku jsou více ženy a také čtenáři starší 60 let.²⁵ Na stránkách deníku nalezne čtenář zprávy z celé ČR, významné zprávy ze zahraničí, ale především novinky z regionu či nebo regionálním dopadem. Zpravodajství se deník věnuje především. Svůj prostor zde naleznou také publicistické texty, jsou ale spíš kratšího rozsahu, většinou ve formě glosy nebo komentáře. Čtenářsky nejoblíbenější je úterní vydání, kdy jako příloha vychází týdeník Slovácko.

²⁵

MEDIAPROJEKT: 3. A 4. Čtvrtletí 2013. Realizátoři: MEDIAN a STEM/MARK.

2. Použité metody

K získávání informací potřebných pro mou bakalářskou práci jsem využila několik typů zdrojů. Jedním z nich byly rozhovory s dvěma novináři redakce Hodonínského deníku. V obou případech jde o kmenové redaktory listu, kteří mají s novinářskou prací několikaletou zkušenost. Prvním z nich je šéfredaktor Jiří Kosík a druhý je jeho zástupce Petr Turek. Dalším zdrojem byl odborná literatura. Informace jsem čerpala také z bakalářských a diplomových prací studentů MU, které žánr story zkoumají. Je třeba zmínit také weby VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., Deník, web Unie vydavatelů a ABC ČR. K dispozici jsem měla i příručku Novinářské minimum, která je manuálem pro zaměstnance Deníků, ale je též používaná jako výukový materiál na FSS MU.

2.1. Metoda výběru respondentů

Výběr redaktorů pro rozhovor jsem uskutečnila pomocí metody sněhové koule. Při takové metodě výzkumník zvolí jednoho nebo více jedinců k interview a ten nebo ti pak slouží jako informátoři k výběru další osoby k interview.²⁶ Podmínkou bylo členství v redakci Hodonínského deníku Rovnost a několikaletá praxe. Jako první osobu jsem vybrala šéfredaktora Jiřího Kosíka a ten mi doporučil kmenového redaktora Petra Turka. Oba mají s regionální žurnalistikou dlouhodobou zkušenost. Šéfredaktor zastává zároveň funkci editora, důkladně rediguje články všech redaktorů i externích spolupracovníků. Rozhovor s Jiřím Kosíkem i Petrem Turkem jsem vedla při osobním setkání. První rozhovor trval 1 hodinu 15 minut a druhý půl hodiny.

2.2. Metoda dotazování

K dotazování novinářů v teoretické části práce jsem použila rozhovor podle návodu, který je variantou kvalitativního dotazování. „Kvalitativní dotazování je spíše řízená konverzace než hledání specifické informace. Efektivní rozhovor zahrnuje aktivní naslouchání a schopnost směřovat konverzaci nenápadným způsobem.“ (Babbie 2011: 337)²⁷

²⁶ Hendl 2005: 152.

²⁷ Překlad autorky. „Qualitative interviewing is more of a guided conversation than a search for specific information. Effective interviewing involves active listening and the ability to direct conversation unobtrusively.“

Rozhovor podle návodu jsem vybrala proto, abych mohla vést spíše volnou konverzaci a pokládala otevřené otázky, a tak zároveň měla možnost udržet rozhovor u témat, které se k předmětu výzkumu vztahují, aby odpovědi dotazovaných redaktorů byly relevantní.

Kvalitativní rozhovor s otevřenými otázkami dává dotazovanému volnost při hledání odpovědí. Hendl poukazuje na výhody volného dotazování:

- lze přezkoušet, zda dotazovaný otázkám porozuměl
- dotazovaný může vyjevit své zcela subjektivní pohledy a názory
- dotazovaný může samostatně navrhnout možné vztahy a souvislosti
- je možné tematizovat konkrétní podmínky situace dotazovaného.²⁸

Všechny tyto výhody byly nezbytným předpokladem pro získání poznatků o novinářské práci, které jsou potřebné pro tvorbu žánrů podle zvyklostí a pravidel dané redakce.

Připravila jsem si otevřené otázky, které plnily funkci tematických okruhů. Témata byla u obou dotazovaných stejná, některé otázky jsem formulovala poněkud odlišně, abych je přizpůsobila konkrétnímu průběhu rozhovoru s novinářem.

Někdy se ale některé výhody kvalitativního rozhovoru podle návodu proměnily na nevýhody, například když odpovědi nabývaly příliš asociativního charakteru²⁹ a odchylovaly se od tématu nebo byly dokonce nesrozumitelné. V takovém případě bylo nutné opakovaně klást otázku nebo požádat o vysvětlení podrobností.³⁰

2.2.1. Transkripce rozhovoru

Rozhovory jsem zaznamenávala na diktafon a v průběhu rozhovoru jsem si zapisovala poznámky. Při transkripci rozhovoru jsem v textu opravila chyby ve větné skladbě, zbavila jej dialektu a přenesla do spisovného jazyka.³¹ Výsledek zkoumání úprava neovlivnila, protože jsem se zaměřovala především na obsahovou rovinu výpovědí.

28 Hendl 2005: 166.

29 Asociativní interview je také jednou z technik kvalitativního dotazování. (Hendl 2005)

30 Z přepisu rozhovoru není tato skutečnost zřejmá, neboť je upravený.

31 Hendl 2005.

2.3. Rešerše

Obsah Hodonínského deníku Rovnost jsem monitorovala pravidelně čtyři měsíce, a to v období leden 2014 – duben 2014. Sledovala jsem, jak často se žánr v novinách vyskytuje, jeho strukturu a formu, témata, jimž se věnuje, stylistické zpracování a v neposlední řadě také samotnou obsahovou stránku textu. Zaměřila jsem se především na strany, které zpracovává hodonínská redakce, ale mezi ukázkami story jsem zařadila i ty, které byly produktem redakce krajské. Pozornost jsem věnovala i přílohám a sportovním stránkám. Dva měsíce jsem sledovala noviny denně a dva měsíce 2 x týdně.

2.4. Výběr cílového média

Hodonínský deník Rovnost jsem jako cílové médium vybrala s ohledem na záměr vytvořit soubor textů pro regionální médium a s vědomím, že v regionálním tisku čtenáři vyhledávají informace, které splňují především novinářskou hodnotu prostorové blízkosti.³² Dalším důvodem byla dostupnost osobností – hrdinek příběhů, které měly patřit mezi obyvatele moravského venkova.

2.5. Výběr tématu pro tvůrčí výstupy práce

Nejprve jsem se pokusila klasifikovat témata, které se v textech žánru story objevují ve sledovaném médiu, jasné utřídění ovšem nebylo možné provést, neboť témata jsou různá. Blíže se klasifikaci témat věnuji v kapitole Story v Hodonínském deníku Rovnost.

Téma vlastních článků jsem zvolila jako téma vhodné pro regionální noviny. Jelikož je Hodonínsko regionem venkovským, vybrala jsem jako téma život osob žijících v domech pro seniory v různých obcích regionu. V regionálním médiu čtenáři hledají kromě aktuálních událostí také informace o lidech jim blízkých nebo známých.³³ Obsah jejich vyprávění se k regionu váže, což je dalším důvodem pro výběr tématu. V neposlední řadě výběr ovlivnily informace získané z údajů Mediaprojektu a také přímo od členů redakce týkající se

³² Russ-Mohl Bakičová 1999.

³³ Viz příloha - rozhovor s Petrem Turkem.

demografického složení čtenářů. Rozhodující je informace, že čtenáři jsou více lidé starší nad 60 let a více lidí v menších obcích.³⁴

2.6. Metoda výběru hrdinů příběhu

Hrdinky příběhu pro zpracování žánru story jsem vybírala záměrně. Jelikož jsem zpracovávala texty pro Hodonínský deník, musely být z penzionů pro seniory v tomto regionu. Ve třech případech využila pomoci další osoby, které mi umožnily přístup k dotazovaným seniorům a pomohly mi získat jejich důvěru. Tyto osoby hrály vlastně roli gatekeepera³⁵. Mohla jsem pak navázat se seniory bližší vztah, který byl předpokladem pro jejich bezprostřední vyprávění.

2.7. Metoda získávání podkladů pro zpracování článků

Informace pro zpracování vlastních článků jsem získala formou osobního rozhovoru s aktéry příběhů. Rozhovory s aktéry měli formu narativního rozhovoru³⁶, snažila jsem se je vést k tomu, aby sami vyprávěli. Nejprve jsem vedla rozhovor na nezávazná témata, abych dala seniorům příležitost se uvolnit a bezprostředně se rozhovořit o svém životě. V průběhu konverzace jsem kladla doplňující otázky a dávala najevo svůj zájem o jejich životní zkušenosti. Rozhovory trvaly různě dlouhou dobu, první hodinu a půl, další hodinu, třetí hodinu a půl, čtvrtý hodinu a pátý hodinu a půl. Vyprávění jsem, stejně jako u rozhovorů s redaktory, zaznamenávala na diktafon. Nejprve jsem provedla doslovnou transkripci jejich vyprávění, a to jsem pak použila jako podklad pro konečný produkt.

2.8. Shrnutí

Respondenty pro mezi redaktory jsem vybrala pomocí metody „sněhové koule“. Vedla jsem s nimi rozhovor podle návodu, který je variantou kvalitativního dotazování. Připravila jsem otevřené otázky, které plnily funkci tematických okruhů. Otázky jsem přizpůsobila průběhu rozhovoru s novinářem. Abych mohla popsat žánr story

³⁴ MEDIAPROJEKT: 3. A 4. Čtvrtletí 2013. Realizátoři: MEDIAN a STEM/MARK.

³⁵ Gatekeeper – dveřník. Uplatňuje se mimo jiné u výběru respondentů pro kvalitativní výzkum (Hendl 2005: 150)

³⁶ Viz Hendl 2005.

v Hodonínském deníku, periodikum jsem čtyři měsíce pravidelně sledovala. Cílové médium jsem si vybrala se záměrem vytvořit texty publikovatelné v regionálním médiu. Svou roli hrála i dostupnost redakce a osobností vhodných stát se aktéry příběhů. Téma pro tvůrčí část práce jsem vybírala s ohledem na skutečnost, že cílové médium je regionálního charakteru, a na témata, které svým čtenářům nabízí. V úvahu jsem vzala také zjištění z Mediaprojektu za 3. A 4. Čtvrtletí 2013. Hrdiny příběhů jsem vybrala záměrně z různých pečovatelských domů v regionu. Materiál ke zpracování článku jsem získala pomocí rozhovorů při osobním setkání s hrdiny příběhů.

3. Teoretická část

3.1. Stručně k žánru story

McNair ve své publikaci Sociologie žurnalistiky uvádí že „žurnalistický text je popisem **zprostředkované reality**.“ (McNair 2004: 44) U žánru story toto tvrzení platí snad víc než u jiného typu novinářského žánru. Proč? Jak ještě uvedu níže, story se nachází na pomezí zpravodajství a publicistiky. Využívá přímou řeč účastníků, ale také novinářův subjektivní popis, ať už jde o chování dotazovaného nebo situace, v které se nachází. Autor v něm referuje o reálných životních příbězích, nezabývá se hypotetickými variantami událostí, jako to činí často autoři publicistických textů, zprostředkovává tedy realitu skrze emotivní vnímání hrdiny příběhu i novináře.

Počátky story a podobných novinářských žánrů bychom mohli vidět již v období vzniku nové žurnalistiky, v šedesátých letech minulého století. Novou žurnalistiku McNair popisuje jako „antiobjektivní“ styl³⁷. V tomto období se objevuje kombinace žurnalistických a literárních postupů. Novináři hnutí nové žurnalistiky neuznávali neutrální žurnalistiku a nevěřili, že nepřítomnost subjektivních názorů reportéra znamená přesnější informaci pro čtenáře. „Novináři přestali pěstovat povznesenou a umělou objektivitu, ale vydali se do centra dění a potom o něm informovali optikou vlastního subjektivního vnímání událostí. Subjektivita lidského prvku v novinářském procesu byla spíše přijímána než odmítána a spíše využívána než zavržována.“(McNair 2004: 76) McNair zastává názor, že nejlepší žurnalistika je taková, která připustí omezení objektivity a zároveň zachová důvěryhodnost žurnalistického projevu.³⁸

Názory na vznik žánru story u nás se liší. Bartošek (1997) ho řadí mezi nové žánry, které se v českém tisku objevily po roce 1989, přesněji v první polovině devadesátých let. Naproti tomu stojí názory jiných, že tyto žánry existovaly již dříve a jsou jen variantou dřívějších formátů.³⁹ S tímto názorem se shodují výsledky výzkumu Martiny Suré (2007), která analyzovala přítomnost žánru story v Brněnském deníku Rovnost a dospěla ke zjištění, že texty stejného typu se v periodiku objevovaly dávno před rokem 1989, byť ještě nebyly jako story označovány.

Přitažlivost žánru pro čtenáře spočívá v jeho čtivosti a poutavosti na rozdíl od čistých zpravodajských žánrů. Čtenářsky přátelská podoba textu ovšem nemusí znamenat méně seriózní žurnalistiku, i když to z náznaků

³⁷ McNair 2004: 76.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Burgr in Čuřík a kol. 2012: 65 – 73.

některých novinářů vyplývá⁴⁰. Naopak, pomocí lidského příběhu je možné poutavým způsobem nenásilně referovat o důležitých událostech a společenských jevech.

3.2. Story vs. feature

Vymezením žánru story a feature v českém kontextu se zabývají jak bakalářské či diplomové práce studentů, tak odborná literatura, proto se u něj, s ohledem na skutečnost, že má práce je praktická, zastavím jen krátce.

Na problém rozlišení žánru story a feature teoretici médií často upozorňují.⁴¹ Každý z těchto žánrů se u nás ustálil v poněkud odlišné podobě, než je tomu v zahraničí, odkud jejich názvy pochází. „Zjednodušeně můžeme říct, že story je příběh člověka v neobvyklé životní situaci, kdežto feature popisuje důležité společenské téma za pomoci osudu člověka, kterého se daný problém dotýká.“ (Burgr in: Čuřík 2013: 68). Jako příklad textu ze sledovaného Deníku, který má podle tohoto vymezení prvky story i feature, může sloužit článek *Bojí se rozdělení země. Kvůli rodině*⁴²

Příkladem rozdílného chápání žánrů může být rozdělení feature (v anglosaském významu) podle Itule a Andersona na *personality profiles (osobnostní profily)*, *human interest stories (lidsky jímavé příběhy)*, *trend stories (story o nových trendech, o tom, co je „in“)*, *in depth stories (hloubkové, investigativní story)* a *backgrounders (doplňující story)*, které zahrnuje žánry obou typů – story i feature, tak jak je chápeme v českém mediálním prostředí.⁴³ První tři zahrnujeme pod název story, zatímco ostatní jsou u nás označovány jako feature nebo také počestnějším fíčr.

3.3. Definice story

Ačkoliv jsem popsala především publicistické žánry, které se vyskytují v Hodonínském Deníku, žánr story, kterému se chci podrobněji věnovat, nelze k publicistickým žánrům jednoznačně přiřadit. Nalezneme v něm prvky obou skupin žánrových charakteristik, jak zpravodajských, tak publicistických, a stejně tak můžeme najít znaky tyto žánry popírající. Bartošek řadí story mezi tzv. *nové žánry*.⁴⁴

⁴⁰ Viz Šenkýř in Surá 2007: 45.

⁴¹ Podrobněji různé rozlišení story a feature shrnuje mimo jiné Burgr (in Čuřík a kol. 2012), Surá (2007) nebo Ševčík (2011).

⁴² Viz příloha.

⁴³ Bartošek Anderson 2007 in Ševčík: 51.

⁴⁴ Bartošek 1997.

Přestože definice jakéhokoliv žánru je především jakýmsi ideálním typem⁴⁵, který se reálně v čisté podobě vyskytuje zřídka, má hledání definice smysl, neboť může posloužit jako návod pro tvorbu textu nebo pro plánování žánrového zaměření textů v novinách.

„Příběh (story) získal významné místo na hranici zpravodajství a publicistiky. Doplnuje obecná sdělení o podstatě událostí vylíčením prožitků a pocitů zúčastněných jednotlivců. Příběh je malý epický útvar s neutrálním pásmem autora a s mírně emotivním a jazykově specifickým pásmem postav. Obě pásma jsou zřetelně oddělena.“ (Bartošek 1997: 65) Téhož definici odporuje například jedna z charakteristik story podle Wheelerové, která uvádí, že story se mimo jiné vyznačuje: „...přítomností autorových myšlenek, názorů a zúčastněným popisem či komentářem (novinář se může, ale nemusí, stát součástí svého textu; v případě profilových story například explicitním vyjádřením svého postoje k chování osoby, o které píše).⁴⁶ Naproti tomu Bartošek doslovně uvádí: „Autorský komentář u story není žádoucí, autor nemusí nic prohlašovat, provede to autenticky hrdina jeho příběhu.“ (Bartošek 1995: 18)

3.4. Zpravodajství vs. publicistika

Zastavme se nyní u Bartoškovy zmínky o hranici mezi zpravodajstvím a publicistikou a připomeňme si některé definice zpravodajských a publicistických žánrů:

Publicistika – „[...] kromě informací obsahuje názor, hodnocení a subjektivní přístup, zahrnuje pojmy, soudy, postoje, [...], jejím výsledkem je poznání, a eventuálně přesvědčení a získání recipienta.“ (Osvaldová Halada 2002: 146) Publicistika plní funkci přesvědčovací, hodnotící a získávací, zábavní i informační.⁴⁷

Zpravodajství – stojí na informacích a faktech, které vyhledává, shromažďuje, [...] a předává recipientům.“ (Osvaldová Halada 2002: 216) Zprostředkovává rozmanité informace, které odrážejí myšlenkovou pluralitu veřejnosti. Má být nestranné a nemá obsahovat novinářův názor.⁴⁸ Co se týče formálních znaků, zpravodajské

⁴⁵ „Ideální typ definujeme tak, že určíme konfiguraci hodnot různých dimenzí, aniž by bylo zapotřebí, aby příslušná konfigurace existovala ve skutečnosti. (...) Právě rozdíl mezi ideálním typem a skutečností v sobě často nese důležitou informaci.“ (Hendl 2005: 213)

⁴⁶ Wheelerová in Ševčík 2012: 49. Dalšími charakteristikami podle Wheelerové jsou různorodý přístup, individuální styl novináře, větší rozsah, podrobnější narativní background, širší užití citátů, termín odevzdání textu bývá znám i několik dní dopředu.

⁴⁷ Burgr in Čuřík a kol. 2012.

⁴⁸ Osvaldová Halada 2002: 216.

žánry zpravidla odlišuje od publicistických používání domicilu.⁴⁹ Domicil je označením místa, kde se událost, o níž text referuje, stala nebo kde byl text zpracován.

Podívejme se blíže na přítomnost znaků obou žánrů - zpravodajských i publicistických u žánru story.

Subjektivní přístup, který je jedním z hlavních znaků publicistiky, žánr story obsahuje. Najdeme ho v přímé řeči účastníka, ale v menší míře také v novinářově popisu prožívání jednotlivce nebo v popisu situace. Subjektivní přístup může také podobu novinářova textu ovlivňovat, aniž by si to on sám uvědomoval.⁵⁰ V Hodonínském deníku například nalezneme po přímé řeči uvozující větu autora se slovy: „...„ozývá se z Kollárové pravá duše sběratelky.“⁵¹ Takové označení je zajisté znakem subjektivního hodnocení situace.

Pro story ale platí i přítomnost znaků zpravodajského žánru, a sice skutečnost, že stojí na informacích a faktech a zprostředkovává informace. Na začátku textu bývá někdy domicil⁵², typický pro zpravodajské články. Novinářův názor také explicitně neobsahuje, pouze, jak jsem uvedla výše, může vyjadřovat jeho subjektivní přístup k popisované realitě. Podle Bartoškovy definice story⁵³ by subjektivní emotivní zabarvení měla mít jen přímá řeč zpovídaných jednotlivců a novinář by ve svém popisu zachovával nestrannost. Ale podoba žánru ve skutečnosti variuje a vyvíjí se, stejně jako žurnalistický styl⁵⁴ obecně. Současné žánry se od těch dřívějších liší, do jejich tehdejší definice se nevejdou. „Živý žánr totiž neustále definuje sám sebe, mění svoje hranice a charakteristiky.“ (Burgr 2013: 59) Charakteristiku story podle Wheelerové, která s Bartoškovým pojetím nesouhlasí, jsem uvedla výše. Příkladem přítomností faktů a zprostředkování informace může být článek *Kučera ukazuje Hodonín*⁵⁵. *Nostalgicky*. Nyní se zaměříme na ty charakteristiky obou skupin žánrů, které žánr story popírá.

V žánru story si novinář, na rozdíl od čistě publicistických žánrů, neklade za cíl přesvědčit čtenáře o svém pohledu na realitu ani o svém názoru explicitně nehovoří a ani neargumentuje. Autor také zpravidla nehodnotí a nevyjadřuje své soudy. Zde není třeba uvádět konkrétní příklad, charakteristika platí pro všechny ukázky textů ze sledovaného média.

⁴⁹ Čuřík 2012.

⁵⁰ O vyjadřování novinářova názoru či stanoviska se ale Tušer zmiňuje i v souvislosti se zpravodajstvím a cituje Jacze. Podle něj novinář vyjadřuje postoj tím, že „aktuální událost, myšlenku, jev nebo fakt zpracovává zpravidla jednoduchými vyjadřovacími prostředky bez komentování, a současně je věcně, stručně a přesně přibližuje veřejnosti. (Jacz in Tušer 1999: 87)

⁵¹ Viz příloha – článek *Hračky? Spíš kůň, než koníček, říká sběratelka*.

⁵² V Hodonínském deníku Rovnost je domicil u story vždy.

⁵³ Bartošek 1997: 65.

⁵⁴ Různým žurnalistickým stylům se věnuje E. Minářová v knize *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada 2011.

⁵⁵ Viz příloha.

Od zpravodajského žánru se liší, kromě jiného, tím, že ve většině případů nepoužívá při stavbě textu principu obrácené pyramidy, která je u tvorby zpráv tak častá. Vylučuje to už sám název žánru – *příběh*, u něž by stavba podle tohoto principu byla nesmyslná. Zpráva napsaná podle principu obrácené pyramidy má v prvním odstavci nejdůležitější události a fakta, a další informace řadí podle klesajícího významu. (Tušer 1999) ⁵⁶

3.5. Rozhovor jako metoda práce novináře

U žánru story je téměř nezbytné, aby metodou sběru informací byl rozhovor a došlo k osobnímu setkání autora a hrdiny příběhu. Interview neboli rozhovor je kromě v médiích samostatně uplatňovaného druhu žánru také žurnalistická metoda, jak získat informace.⁵⁷ Není těžké si představit, že bezprostřední a emotivní projev dotazovaného novinář asi sotva získá po telefonu nebo e-mailem.⁵⁸ V textu některých story lze často najít části, které mají prvky monologického interview.⁵⁹ Praktická encyklopedie žurnalistiky popisuje proces interview takto: „Rozhovor iniciuje novinář, který volí téma interview, klade otázky, zachycuje atmosféru setkání a osobitost zpovídáného, zaznamenává a zpracovává odpovědi, může tedy ovlivnit řazení i konečnou formu odpovědi, vtiskuje záznamu svou představu.“(Osvaldová, Halada 2002: 82) Tato charakteristika platí z velké míry i pro žánr story, který je na rozhovoru postaven a podstatnou částí jeho obsahu je, stejně jako u rozhovoru, přímá řeč.

3.6. Story v Hodonínském deníku Rovnost

Martina Surá ve své práci cituje redaktora Brněnského deníku Rovnost Miloslava Šenkýře a jeho názor, že žánr story se někde rozpíná až příliš na úkor jiných žánrů.⁶⁰ Šéfredaktor hodonínské redakce se problematikou rozpínavostí žánru nezabývá: „Já si myslím, že je (*story – pozn. autorky*) čím dál oblíbenější. Lidí se prostě chtějí něco dozvědět o sousedech nebo o někom, kdo je, ať už je z jejich okolí či ne, zajímavý. Máme tu také

⁵⁶ Příkladem může být lead výše zmiňovaného článku o Ukrajině: „*Praha – Děni na Ukrajině s obavami sledují Ukrajinci, kteří žijí u nás. Jedním z nich je i devětadvacetiletý Oleg Firyak, jehož rodina přišla do Prahy, když mu bylo 14 let. Na Ukrajině má příbuzné i kamarády, které se snaží pravidelně navštěvovat.*“ V prvním odstavci jsou informace, které naznačují, o co se dál v článku jedná. Hlavní pointa o pozadí demonstrací na Ukrajině teprve přijde, čtenář se k ní dostane, pokud bude číst dál.

⁵⁷ Osvaldová Halada 2002: 82.

⁵⁸ Ne vždy se však v praxi osobní setkání uskuteční. Viz příloha - rozhovor s Petrem Turkem.

⁵⁹ Příkladem může být článek ve sledovaném médiu *Kučera ukazuje Hodonín. Nostalgicky* (viz příloha).

⁶⁰ Surá 2007: 35. Redaktor Miloslav Šenkýř upozorňuje, že story například vytěsňuje drobné rozhovory a stává se z něj převažující žánr novin.

základnu starších čtenářů, především u Slovácka⁶¹, kteří si tento žánr rádi přečtou. Určitě téměř každý den prostor pro story máme. Je to pro regionální noviny ideální žánr, je pro nás stejně důležitý jako zprávy z politiky třeba.“ (Kosík 2014) Mé zjištění, že v cílovém periodiku nalezneme jednu až tři story denně, Kosíkovu tvrzení odpovídá.

Podívejme se na deskripci žánru, jak ji uvádí příručka redaktorů Deníku Novinářské minimum: „Story je jednostranný pohled, příběh, který může být doplňkem ke zprávě. Jde o odlehčený žánr, může si dovolit barvitý slovník či přirovnání. Story nemusí mít sestupnou důležitost, ale může být pointována jako příběh. U uvozovacích sloves lze používat přítomný čas.“ (Burg Čuřík Waschková Císařová 2006)

Charakteristice uvedené v příručce texty sledovaného žánru v Hodonínském deníku až na drobnosti odpovídají. Vyznačují se jednostranným pohledem a je to logicky vždy pohled aktéra příběhu. Někdy je doplňkem ke zprávě, ale není to pravidlem, spíš výjimkou. Ovšem na zpravodajství se váže téměř vždy, pokud je zařazen na sportovní straně. Pokud používá barvitější slovník, najdeme ho pouze v přímé řeči aktéra.

Ve sledovaném médiu story využívá ve velké míře přímé řeči, což je v souladu s charakteristikami story například podle Bartoška nebo podle Wheelerové.⁶² Story v Hodonínském deníku odpovídá nejvíce definici story podle Bartoška, jak byla uvedena výše. Pasáže autora ve většině případů – především u kratších story pouze neutrálně uvozují vyprávění hrdinů příběhu, které je specifické svým jazykem a vyjadřuje jeho emotivní prožívání. Příkladem je článek *Kubánek Mena: Kultura jižní Moravy? To je pro mě exotika*⁶³.

Většinu textů, které jsem v Hodonínském deníku identifikovala jako story, by v anglosaském žurnalistickém prostředí byly řazeny mezi tzv. human interest stories.⁶⁴ Itule a Anderson uvádí, že takové příběhy ukazují zvláštnost subjektu, jeho praktickou, emocionální nebo zábavnou hodnotu.⁶⁵

Redaktor Petr Turek story typickou pro Hodonínský deník popisuje takto: „Příběh o jednom člověku. Není provázaná se zpravodajstvím. Minulý týden jsem dělal storku o paní, co slavila devětadevadesát let, to si myslím, že je ta klasika. Článek může začít tím, že jí přišel někdo pogratulovat, ale dál je to o jejím příběhu nebo o nejzajímavějších okamžicích života.“ (Turek 2014)

Ve většině případů jsou to tedy příběhy tzv. obyčejných lidí z regionu, a neváží se na události, o kterých referuje zpravodajství. Výjimkou (kromě sportovních story) je například článek *Bojí se rozdělení země. Kvůli*

⁶¹ Úterní příloha týdeník Slovácko. (pozn. autorky)

⁶² Bartošek 1997. Wheelerová in Ševčík 2012.

⁶³ Viz příloha.

⁶⁴ Do češtiny se překládá jako lidsky jímavé příběhy, příběhy o lidských osudech.

⁶⁵ Itule Anderson 2003: 128.

*rodině*⁶⁶, jež je produktem centrální redakce Deníku. Váže se na události, o nichž referují zprávy na téže straně, a to krizi a demonstracím na Ukrajině.

Mohou se ovšem vázat na aktuální událost⁶⁷, která ovšem není předmětem zpravodajství. Autor o ní hovoří v textu story, není ale hlavním tématem, tím je vždy prožívání aktéra příběhu nebo jeho popis událostí. V článku *Poprvé vystavuje. Naše vnitřní nepokoje*⁶⁸ autor o výstavě v domě umění, ale těžiště textu je ve vyprávění a příběhu studentky umělecké školy.

Někdy story vychází v rámci seriálu – příkladem je seriál *Nositelé folkloru* nebo *Výjimeční sousedé*. Texty jsou delší a bývají doplněny infoboxem. V případě seriálu *Výjimeční sousedé* se k textu váží i další drobné žurnalistické útvary, které lze nejlépe označit jako mini story. U story *Hračky? Spíš kůň než koníček, říká sběratelka* najdeme článek s titulkem *Panenka Barbie nejprve visela v autech. Pro potěšení řidičů*⁶⁹, který je příběhem hračky. Články vycházející v seriálu představují profilové story. Wheelerová u profilových story uvádí, že na základě pečlivého rozhovoru podrobně nahlíží na člověka, může se jednat o slavné osobnosti.⁷⁰

Mezi profilové story řadíme i ty, které se nacházejí na stránkách věnovaných sportu.⁷¹ Výjimkou může být článek *Turista Vaculík dostal medaili za práci a přínos pro sport*, který žánrově odpovídá spíš feature.⁷²

Po důkladném zvážení, jsem mezi články žánru story nezařadila nekrolog, ačkoliv jde o lidský příběh. Chybí mu totiž zásadní charakteristiky: neobsahuje přímou řeč, chybí mu prvky narace typické pro story, pointa, konec je známý předem.⁷³

V Hodonínském deníku lze výjimečně nalézt i autostory⁷⁴ psané ich formou. Pape a Fatherstone označují ich formu jako nežádoucí pro tento žánr⁷⁵, jejich názor je pochopitelný v případě, že v první osobě píše redaktor – autor. Autostory v Hodonínském deníku jsou vyprávěním z úst aktérů příběhu.

⁶⁶ Viz příloha.

⁶⁷ Viz příloha – rozhovor s Jiřím Kosíkem.

⁶⁸ Viz příloha.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Wheelerová in Ševčík 2012: 50.

⁷¹ Příkladem je článek *Cítí se jako Čech, ale parkuje jako Ital*. Viz příloha. O profilové sportovní story více viz Ševčík 2012.

⁷² Ačkoli téma článku by naznačovalo, že půjde o profilovou story, text přináší kromě prožitků turistu Vaculíka zpravodajství ze schůze klubu. (viz příloha)

⁷³ Russ – Mohl a Bakičová ovšem nekrolog označují jako zvláštní variantu profilu. (Russ – Mohl Bakičová 2005: 64)

⁷⁴ „Někdy bývají autostory psané ich formou. Teď budeme publikovat v takovém tvaru vzpomínky pamětníků na osvobození Hodonína. Sehnali jsme člověka, který si pamatuje osvobození a ten to měl vlastními slovy popsat, takže to storka je.“ (Turek 2014)
Viz příloha.

⁷⁵ Pape, Fatherstone in Surá 2007: 19.

Na stránkách sledovaného deníku se každý den objevuje také formulovitá story.⁷⁶ Najdeme ji v rubrice *Na co se dnes těším?*

3.6.1. Struktura story v Hodonínském deníku Rovnost

Jakou strukturu by měla story mít podle novinářů z hodonínské redakce? „Základ je ten, že story je prostě lidský příběh. Začátek by měl být poutavý, abychom do textu čtenáře nějak vtáhli, není to jako zpravodajství. Ve zpravodajství by v leadu mělo být vysvětlené úplně všechno. U story je tomu jinak. Ve story by se měli informace uvolňovat postupně, měla být prostě průběžná, co se týče obsahu. Člověk by se měl začít jako třeba do knížky – měl by prostě objevovat nové věci. A na konci musí samozřejmě přijít nějaké rozuzlení nebo nějaká pointa.“ (Kosík 2014)

Kosíkův popis odpovídá skutečnosti, že při tvorbě článku v žánru story je používán vyprávěcí postup. Bartošek ho označuje jako nejrozvinutější a nejsložitější. Je subjektivní, nalezneme v něm specifické i individuální jazykové prostředky.⁷⁷

Perex se u textu nachází, pokud je story delšího rozsahu nebo u článků na sportovních stránkách.

U story v Hodonínském deníku nebývají mezititulky. Články jsou ve většině případů dlouhé čtyři sloupce na podvalu strany, mezititulky nejsou potřeba. Nenacházejí se ale ani u delších útvarů, které nalezneme například v cyklu *Výjimeční sousedé*.

Článek je často doplněn fotografií nebo ořezem fotografie, u delších textů bývá také infobox. Delší útvary v žánru story vycházející v seriálu se od ostatních liší i přítomností obyčejné fotografie nebo několika fotografií s popisem místo ořezu. Fotografie s popisem nalezneme i u story na sportovních stránkách.

Ačkoli autoři zabývající se novinářskými žánry často uvádí, že titulek story je psán obvykle kurzívou⁷⁸, v Hodonínském deníku není použita kurzíva, ani v nadpisu, ani v samotném textu. Na začátku textu je vždy

⁷⁶ Formulaic feature . Označuje specifické pravidelné obsahově kratší rubriky s identickou strukturou. (Wheelerová 2009)

⁷⁷ „Vyprávěcí postup je nejrozvinutější a nejsložitější. Na rozdíl od informace má svého vypravěče a své postavy. Je také subjektivní, proto může užívat i specifických a individuálních jazykových prostředků. Děj postupuje buď v souladu s přirozeným časem, anebo je různě modifikován, aby vzbudil napětí, vyzvedl pointu nebo působil esteticky; proto vyprávění může začít i od konce příběhu. Děj se více uvádí v souvislostech než podrobnostech. Podobně jako zpráva je vyprávění zakotveno v čase, je konkrétní a dynamické; vystupuje v něm více lidí.“ (Bartošek 1999: 47)

domicil. O umístění domicilu i použití kurzívy a jiných grafických náležitostech rozhoduje šéfredaktor regionální redakce, který se řídí vlastním novinářským citem. Například v Břeclavském deníku domicil u story nebývá.

3.6.2. Umístění story v Hodonínském deníku Rovnost

Story se nachází v novinách na několika místech. Většinou bývá na podvalu, delší útvary zabírají horní dvě třetiny nebo téměř celou stranu. Pokus je story na stránkách rubriky Sport, nachází se v horní polovině až dvou třetinách strany.

Skutečnost, že se sledovaný žánr často nachází na druhé nebo třetí straně, je dána tím, že jsou to strany zpravidla určené hodonínské redakci, než místem pravidelně určeným danému žánru.

3.6.3. Témata story v Hodonínském deníku Rovnost

V regionálním tisku, k němuž Hodonínský deník patří, mají témata svá specifika. Texty jsou příběhy obyčejných lidí, kteří do regionu patří nebo jej právě navštívili či jsou jiným způsobem s regionem spjati. Ve venkovském regionu, jako je Hodonínsko, jsou hrdinové a aktéři novinářských textů pro obyvatele mnohem méně anonymní než je tomu na celostátní úrovni.

Je třeba uvést, že klasifikovat témata, které jsou předmětem žánru story v jejich periodiku, je těžké i pro samotné novináře z redakce Hodonínského deníku. „Ty témata, to je prostě všechno, tady člověk pracuje v denním rytmu, že bych si dělal tematické vyčlenění to ne. To co mě napadne a zdá se mi zajímavé, dávám do plánu, pak to napíšu.“ (Turek 2014)

Tématem článku může být jakýkoli lidský příběh, osud, zážitek nebo zkušenost. Pokud je vázán na konkrétní událost, lze jej vnímat jako vykreslení dopadu události na jednotlivce či její vnímání konkrétní osobou. Událostí může být soutěž, která se konala, a tématem story je pak lidský příběh vítěze či účastníka soutěže. K takové story šéfredaktor Jiří Kosík udává: „Může být vázaná na nějakou událost, že někdo něco udělal nebo něco vyhrál. Například nedávno jsme napsali story o pečovatelce, která vyhrála cenu Pečovatelka roku. Takže máte zprávu o soutěži a na ni se váže lidský příběh účastnice soutěže.“⁷⁹ Pokud se článek neváže k žádné události, je častěji jejím námětem koníček, životní dráha nebo zajímavé životní okamžiky hrdiny.

⁷⁸ Viz Surá 2007.

⁷⁹ Viz příloha, rozhovor s Jiřím Kosíkem. Zpráva o soutěži je součástí textu story, nejde tedy o story, která by byla doplňkem zpravodajství. (pozn. autorky)

V období, kdy jsem žánr v Hodonínském deníku sledovala, je story ve většině případů příběhem obyčejných lidí z regionu a má návaznost na drobnou konkrétní událost.

Pokud se pokusím klasifikovat témata žánru story v Hodonínském deníku, patří mezi následující: kultura, sport, ocenění, výhry v soutěžích, koníčky, životní události, životní úspěchy i drobné zážitky a aktuální dění.

Uvedme si konkrétní příklady témat v Hodonínském deníku Rovnost:

Téma kultura zastupuje příběh Antonína Kučery, známého hodonínského majitele prodejní galerie. Story mimo jiné informuje o nadcházející kulturní události, tedy události, která se ještě nestala. O té se čtenář dozví prostřednictvím člověka, který se na události nějakým způsobem podílí.⁸⁰

Story vázaná na zpravodajství, tedy na aktuální dění, nalezneme ve vyprávění ukrajinského přistěhovalce o pozadí demonstrací na Ukrajině a jejich vlivu na jeho kamarády a rodinu.⁸¹

Takovou story je i článek o krasobruslaři Hotárkovi, který se zabývá sportovní tematikou.⁸²

Story, jejímž tématem je koníček nebo záliba hrdiny příběhu najdeme v seriálu Výjimeční sousedé. Jedním z článků je příběh sběratelky hraček.⁸³ To je příklad story, jež se neváže na žádnou konkrétní aktuální událost.

Story na téma drobného životního úspěchu s návazností na aktuální událost je příběh dvacetileté pekařky a účastnice pekařské soutěže.⁸⁴

Jiří Kosík jako story, která se neváže na žádnou událost, udává článek o dívce, která přivezla do Česka velbloudy. Hovoří ovšem o ní jako o *aktuální story*: „Pak je aktuální story, která se neváže na žádnou výhru nebo událost. Třeba když se tu objeví někdo zajímavý. Přijela třeba holka i s velbloudy, vrátila se z pobytu v Austrálii, tak jsme o ní napsali taky storku.“ (Kosík 2014)

3.7. Shrnutí

Žánr story se nachází na pomezí zpravodajství a publicistiky, najdeme v něm prvky obou skupin žánrů. Názory na to, zda má obsahovat autorův subjektivní pohled nebo zda by měl autor zůstat neutrální, se liší. U žánru story platí, že subjektivita v novinářském projevu nemusí narušit jeho důvěryhodnost. Story a feature mají

⁸⁰ Viz příloha, článek *Kučera ukazuje Hodonín. Nostalgicky.*

⁸¹ Viz příloha, článek *Bojí se rozdělení země. Kvůlirodině.*

⁸² Viz příloha, článek *Cítí se jako Čech, ale parkuje jako Ital.*

⁸³ Viz příloha, článek *Hračky? Spíš kůň než koníček, říká sběratelka.*

⁸⁴ Viz příloha, článek *Pletení vánočky trénovala na čas.*

v českém mediálním prostředí poněkud jiné vymezení, než je tomu v anglosaské žurnalistice.⁸⁵ Žánr story, jak jej chápeme u nás, má tedy patrně nejbližší k anglickému termínu human interest story. Tomu odpovídá i názor šéfredaktora Hodonínského deníku Jiřího Kosíka, který říká: „Základ je ten, že story je prostě lidský příběh.“ (Kosík 2014)

Story v Hodonínském deníku odpovídá nejvíce Bartoškově definici story (viz výše). Žánr vhodný pro regionální médium a je oblíbený jeho redaktory i čtenáři. Novináři v redakci rozlišují aktuální story a story vázanou na konkrétní událost. Doplňkem zpravodajství bývá story především na stránkách sportovní sekce novin. Svou strukturou žánr v Hodonínském deníku odpovídá vyprávěcímu postupu, nepoužívá mezititulky ani kurzívu. Text bývá doplněn ořezem fotografie, u seriálů fotografií a infoboxem. Žánr se v periodiku objevuje denně a na pravidelných místech, ve většině případů na podvalu strany. Témata žánru ve sledovaném médiu jsou různá, většinou je lze zařadit mezi kulturu, sport, ocenění, výhry v soutěžích, koníčky, životní události, životní úspěchy i drobné zážitky a aktuální politické dění.

⁸⁵ Výše jsem zmínila Burgrovo vysvětlení rozdílu mezi žánry story a feature, jak se etablovaly v českém mediálním prostředí: story je příběh člověka v neobvyklé životní situaci, kdežto feature popisuje důležité společenské téma za pomoci osudu člověka, kterého se daný problém dotýká.“ (Burggr in: Čuřík 2013: 68)

4. Tvůrčí část

4.1. Texty žánru story

Marie Blahová: Vybrali mě do sportovní školy, matka ale řekla ne

Do Domova pokojného stáří v Ratíškovcích přišla Marie Blahová před třemi lety. Až na malé provozní nedostatky, které jí dělají starost, je tu spokojená a z Ratíškovic by nikdy neodešla. Na své životní peripetie vzpomíná s humorem. Mohla být nadějná atletka, nakonec ale pracovala na dolech. Mládí prožila v padesátých letech. Po operaci kloubu jezdí ve svých osmdesáti letech stále na kole. Vnuci i pravnuci se u ní střídají, svým dospělým dětem dosud pomáhá. O dění v obci má dobrý přehled a nebojí se starostovi v leccm poradit. Nejraději vzpomíná na neporušenou přírodu a lesy, kde trávila volné chvíle svého dětství.

Byla nadějná sportovkyně, ale sportu se nakonec věnovat nemohla. „Oni ňa chtěli dat do sportovní škoie. Já jsem vynikala ve sportu, byla jsem jak vrabec, ale všecy děcka jsem trumfla, esi v hodu balónem nebo ve skoku,“ vzpomíná. „Já jsem byla zvyklá byt furt v lesi, lozit po stromech, vyšplhat sa po laně mně nedělalo problémy“. Na měšťance ji vybrali jako talent, který by měl pokračovat na sportovní školu, mohla jít zadarmo na internát. Vypráví, jak testovali její schopnosti, aniž by to tušila: „Paní učitelka říkala, Mařenko, potřebuju peněženku, zapomněla jsem ju doma. My jsme ju vyprovázali na nádraží, věděli jsme, kde bývá. Dala ňě klíčky a řekla, ať utěkám co nejrychleji. Oni si to stopovali. Doběhla jsem prý za rekordní dobu.“ Ředitel proto pozval její matku do školy, ta však se sportovní kariérou nesouhlasila. Měla s ní jiné plány, Marie měla jít sloužit. Nakonec šla pracovat do čokoládovny v Rohatci, bylo jí sotva patnáct let. Strávila tam dva roky. Když se v Ratíškovcích pořádal nábor na doly na Baťovce, jako svazačka tam šla Marie povinně. Vozit uhlí. Nakonec ji ale vybrali, aby šla zpívat do sboru na náborových akcích do JZD. „Jezdili jsme po okresi, a já jsem viděla, jak všecí skřípú zubama, jak nás viděli na tem jevišti, no békali jsme tam svazácké písničky! Mně z teho bylo špatně.“ Radši šla zpátky do dolu na Baťovce. „Táhali jsme vozíky po lanovce, černá jsem byla jako kominář.“ Tam se seznámila se svým manželem. „Já jsem ho nechtěla za nic na světě. On k nám začal chodit, dělal scény, že sa oběsí, když si ho neveznu!“ kroutí hlavou. „ Já blbec jsem mu naletěla, že sa bude věšat!“ Jeho matka si na ni jednou počkala u kostela. „Volala na mňa ,že nechce, aby za mnú chodil. Že mu vyhlédla inú nevěstu, co majú obchod.“ Nakonec si Marie Vaška vzala, bylo jí dvacet, když se jim narodil první syn. Pak měli ještě dva. Vašek studoval dálkově školu a Marie se starala o děti.

„Peníze ňě dával pár šestek. Já jsem chodila s děckama do pola, na káře jsem vezla dvě děcka, nakopala jsem dva žochy erteplí a jéla dom. Oni mě spali na té káře.“ Až kluci odrostli, šla do práce, uklízela kanceláře v Hodoníně. Když se otvíraly doly v nedalekém Holíči, manžel tam šel na lepší místo. „ Tam si našel mladú, dvacetiletú. Mě bylo pětáčtyřicet rokú, už jsme měli vnuka,“ vypráví o nelehkém období.

Tenkrát se zrovna vrátila z nemocnice. To, že manžel žádá o rozvod, se dozvěděla z úředního dopisu. Sousedka jí radila, ať souhlas s rozvodem nepodepisuje, ale ona chtěla mít klid. „U soudu jsem řekla, že když ně přepíše svoji půlku baráku, tak to podepíšu.“

Před rokem byla na operaci – dostala umělý kyčelní kloub. Když ji sanitka přivezla z kontroly v nemocnici, sedla na kolo a jela si do místní školy vyzvednout oběd. V zatáčce ji srazila jiná cyklistka. Marie byla celá odřená a z ruky jí tekla krev, ale kloub byl naštěstí v pořádku. Pro oběd dojela, ale vzbudila ve školní kuchyni pozdvižení. „Byla jsem celá políčená od krvi,“ směje se. Cyklistka, co ji srazila, se přišla omluvit. „Dotáhla ně pomerančů, bonboniéru, plakala ně tu, naříkala. Bolí ně doteď rameno, tož ale, mohla jsem byt mrtvá,“ krčí rameny.

Marii často navštěvují vnoučata i pravnoučata, bydlí V Ratíškovcích i nedalekých Vacenovicích. „A pomáhám jim jak možu, každý den chodím krmit slépký. U syna jich mám patnáct.“ Na předzahrádce Domova zasadila záhonky, pravnuk jí je pomáhá zalévat.

Nelíbí se jí těžba dřeva v místním lese. „Ty krásné duby! Já jsem v tem lesi celý život prožila, a včil, když tam idu, chce sa ně plakat. Oni tak vydrancovali les, že já jsem v něm po první v životě zablúdila, neviděla jsem orientační body. A to prý ně říkajú lesní žena! No nech ně říkajú, jak chcú.“

Vlasta Kudláčová: Před kaťušemi utekla, ale doma pak dostala

Vlasta Kudláčová bydlí v domě s pečovatelskou službou ve Vracově tři roky. Pokoj sdílí se sestrou, bývalou farářkou Církve československé husitské, v domě bydlí i jejich sestřenice Marie. Skoro každého tu zná, rodinu má nedaleko. V sedmi letech se učila znovu chodit, myslela si, že nebude mít děti. Celý život se léčila se srdcem. Dnes ve svých šestaosmdesáti letech jezdí k synovi na kole a pomáhá mu se zahrádkou.

Ve Vracově se narodila. Dříve bydlela se synem a rodinou, ve stejném domě bydleli už její rodiče. „Děcka dorůstali, křičeli, mně už to dělalo zle. Spravovali barák, pořád tam měli nějaké zedníky,“ vysvětluje Vlasta, proč odešla z vlastního za sestrou do pečovatelského domu. S rodinou se vídá téměř denně: „Oni jezdí sem, já jezdím dom. Majú zahrádku, tak eště co možu, pokutám.“ Posledních pár týdnů musela místo kola s chodítkem, před měsícem prodělala embolii plic. Do nemocnice v Brně ji převážel vrtulník záchranné služby, Vlasta si chtěla při té příležitosti aspoň prohlédnout z výšky rodné městečko: „Než jsem se vzpamatovala, už jsme byli na zemi. Já jsem si říkala, jak se podívám! Ale kdepak, do takového tunelu ně vrazili, na uších jsem měla klapky a hadičku na dýchání, a neviděla jsem nic.“

Dvakrát do měsíce navštěvuje bohoslužby ve vracovské modlitebně, je stejného vyznání, jako její sestra. U československé církve měla i svatební obřad a synovi křtiny. Manžel, který zemřel před desíti lety, byl katolík. „Jemu to nevadilo. Nemohlo,“ krčí rameny a usmívá se.

Jako malé děvče byla vážně nemocná. „Dostala jsem v sedmi letech revmatickou horečku, přestala jsem úplně chodit. Pak mně to sedlo na srdce,“ vypráví Vlasta. Jinak ale na dětství vzpomíná ráda. „Tenkrát se děcka hrávali na ulici, to nebylo tak jak teď, každý sedí enom u počítače. Auta nejezdili, jezdili krávy a koně, cesty byly samý písek. Dneska je to vydlážděné, tak se děcka nemožú hrát,“ směje se. Nemůže zapomenout na dobrodružství na písčitých pláních za Vracovem, které mohlo dopadnout tragicky. „Bylo to ke konci války, Rusy už se blížili sem k nám, a my děcka jsme se chtěli jít pískama podívat do Bzenca,“ vzpomíná. „Když jsme došli k lesíku, začaly střílet kaťuše. My jsme to otočili zpátky a dycky jak to začalo střílet, lehli jsme na zem. Až přestali, zase jsme kúsek utěkali,“ vypráví Vlasta a kroutí při tom nad takovým nápadem hlavou. Byl to hrozný zážitek, ale teď se tomu směje. „Doma jsme potom dostali, že jsme tama šli,“ dodává. Starší žena z Vracova, která šla stejnou cestou do odstaveného vlaku na zboží, takové štěstí neměla, vojáci ji zastřelili.

Vlastin tatínek byl obuvníkem, měl svou firmu, vyučil i několik chlapců. „Doma jsme měli všelijaké stroje, mašiny, na kterých se šili svršky bot. Tenkrát se nosili také ty filcové holenice, ty tatínek šil. Aj ke kroji šněrovací

boty, chodili si je dělat aj z Vlkoše," vypráví. Když se pak v padesátých letech likvidovaly firmy, musel si najít zaměstnání. Ševcovská kopyta spálili.

Vlasta se vyučila kadeřnicí. Do učení chodila k Novotným, kteří provozovali ve Vracově kadeřnictví. Měli pět dětí, Vlasta vzpomíná, jak s nimi pomáhala: „To víte, když jste se někde učila, dělala jste tam všechno. Prala, žehlila, hlídala děti, jezdila s kočárem. Když se nedošel nikdo česat, tak vás využili k něčemu jinému.“ Když Novotní kadeřnictví zavřeli, rozhodla se, že půjde vyučovat náboženství. Dojížděla učit do Otrokovic, Napajedel, Malenovic i do Zlína.

Vdávala se v šestadvaceti, to už pracovala jako úřednice v Kyjově. Manželovi rodiče byli sedláci, měli velké hospodářství. „Měli krávy, koňa, ovce, mívali aj služku. Co oni se najezdili na lúky, dělali tam sena, on to potom odmítal, už to nechtěl dělat. Tak se eště před svatbú nastěhoval k nám," vypráví paní Vlasta s úsměvem. „Jeho mamku to velice mrzelo, ona ho chtěla s velkú slávú vystěhovat," dodává. Syn se jim narodil, až za patnáct let, už ani nedoufali, že se dítěte dočkají. Vlastě bylo čtyřicet jedna let.

Na těžké období před deseti lety nevzpomíná ráda, lékaři jí tenkrát diagnostikovali rakovinu tlustého střeva. Při operaci jí odstranili nádor, pak byla měsíc v Brně na ozařování. Svě trápení shrnuje jednou větou: „Tož pomohlo to, žiju.“

Marie Bortlíková: Předběhla o čtrnáct dní Pána Boha

Marie Bortlíková žije v Domě pokojného stáří v Dolních Bojanovicích deset let. Nechtěla po smrti manžela zůstat sama v domku v nedalekém Starém Podvorově. Důchodců z rodné vsi v charitním domě bydlí víc, v Bojanovicích žijí i Mariiny dospělé děti. Její vyprávění v jednu chvíli přerušil zvonek u dveří. Vnuk jí přinesl čerstvou ovocnou šťávu, navštěvuje ji každý den. „Su ráda, že za mnú tak chodá,“ pochvaluje si Marie a pokládá sklenici na stůl.

Vypráví, jak se dala dohromady se svým budoucím mužem. Znali se od malička, bývali sousedé. „My jsme sa od dětství kamarádili, na kino sme chodívali a spolem jsme tancúvali. Ale né že bysme sa negde v kútku muchlali, enom jak kamarádi! Já jsem sa dovédla aj s barkým druhým a on dycky už špízoval, s kým sem došla,“ vzpomíná se smíchem.

Vladimír měl nemocnou matku, byl s ní sám. Když dostal povolávací rozkaz, přišel za Marií, že se musí oženit. Odpověděla mu tenkrát, ať se tedy ožení, že mu nic nebrání. Ale Vladimír chtěl jen Marii. Mezi mladými děvčaty v hodonínském paprikovém mlýně, kde Marie pracovala, bylo téma vdavek populární. „Já sem byla tá najšťastnější nevěsta na světě, že sem sa první z paprikárně vydávala,“ směje se tomu dnes. Bylo jí devatenáct a jemu dvacet, když se vzali a Vladimír odešel na vojnu. „Já sem ostála těhotná. My sme byly doma štyry děvčata, ale žádné poučení jsme nikdy nedostaly,“ vysvětluje Marie. Zatímco byl muž pryč, ona se starala o jeho nemocnou matku a obdělávala hospodářství. „Měli krávu, jalovicu, dvě prasiska a 14 měřic zemi. Já sem s tyma kravama všeco obdělávala. Ráno jsem první mosela udělat oheň, uvařit čaj, dat krávě, nastlat, podójit. Tož ale, já sem byla zvyklá,“ vypočítává denní povinnosti, které si dnes málokdo umí představit. Ještě než se zakládaly JZD, soukromí zemědělci museli odevzdávat státu povinné dodávky. Jedno prase musela odevzdat a druhé nesměla zabít, kvůli nesplněné dodávce mléka, krávu totiž prodali. „Na každú měřicu země byla dodávka. Tož já sem jedno prase odevzdala, druhé jsem nesměla zabijat, protože jsem neměla odevzdané mléko. Když néni kráva, kdo to mléko nadójí?“ kroutí nad tehdejší situaci hlavou.

Už byla ve vysokém stupni těhotenství, když dostala od muže zprávu, že se jeho četa bude stěhovat a neví kam, ať mu nepíše. „Celý den jsem vozila řepu a plakala a plakala,“ vzpomíná na svoje zoufalství. Toho dne Marie začala rodit. „Stařenka vstali z postele a začali nadávat, že jsme o čtrnáct dní pána Boha předběhli, že až za čtrnáct dní to bude devět měsíců,“ popisuje Marie den synova narození. Tatínek jel na kole shánět porodní asistentku, ale než s ní přijel, byl syn na světě. Další neděli měli být v čejkovickém kostele křtiny. A nastal problém. Farář nechtěl dítě pokřtít, protože mu nikdo z matriky nenahlásil jeho narození. „My sme moseli v Čajkovicích zháňat matrikářku, kde bývá, aby to šla farářovi nahlásit. Kmotr byl tak steklý – pánbu jim to odpust – ani nechceli potom k obědu jít,“ vzpomíná a lomí rukama. Manžel viděl syna za šest týdnů, když dojel na

propustku domů. „Ani zabijačku sme nemohli udělat. Marie šla prosit předsedu národního výboru o výjimku. „Tak jsem ruky žmolila, tak ně slze kapkaly až na zem, aby ně tu zabijačku povolil, že už nemám temu prasati dat co žrat!“ vypráví a dodává, že předseda nakonec povolil pod podmínkou, že rodina odevzdá příští rok dvakrát tolik vajec.

Vladimír se s návratem z vojny o rok se opozdil. „Umřel Stalin, umřel Gottvald, tož byla nejistá politická situace. Mosel slúžit eště dál,“ vysvětluje Marie. Na doby zakládání JZD vzpomíná s hořkostí. Vzali jim pole, a když byla těhotná s další dcerou, nemohla do JZD chodit. „Záhumenku nám sebrali, protože jsem neměla oddělané jednotky v JZD, tak jsem ostala bez koruny,“ popisuje těžké období. Když byly děti malé, přivydělávala Marie na živobytí sběrem ovoce. „Já s kočářem a žebř na rameni, s pleteniců na zádech jsem chodila trhat střešně a marhule a vozila to do výkupny,“ vypráví.

Po návratu domů manžel pracoval ve slévárně v Hodoníně, jezdil na odpolední směny, Marie chodila do JZD na ranní, doma se moc neviděli. Ani jednomu se takový život nelíbil. „Budeš mět děcko a budeš doma,“ našel Vladimír řešení. Za několik měsíců se jim narodila dcera.

Později Marie pracovala jako těžařka zemního plynu u vrtu nedaleko Starého Podvorova, zůstala tam až do důchodu. Vladimír dostal od zaměstnavatele k šedesátinám dovolenou v Jugoslávii. „To sme sa vodili ty tři týdně za ruky, byli sme jak na svatební cestě,“ vzpomíná Marie s láskou. O dva roky později našli lékaři Vladimírovi nádor na plicích. Marie se ještě dnes zlobí, že neměl kouřit. Když byla u něj na návštěvě v nemocnici, přísahal jí, že co bude živ, cigaretu do úst nevezme. Za dva dny zemřel. Marie jeho smrt oplakala, ale teď říká: „Je mu tam dobře.“

V roce 2000 byla na návštěvě u papeže Jana Pavla II. ve Vatikánu. Pozval farníky z Čejkovické farnosti na hostinu. „Průvodkyňa nesla našu vlajku, lidé sa rozestupovali a my sme šli až k samému oltáři,“ vzpomíná Marie s pýchou.

Dnešní doba se jí moc nelíbí. „Já su včil s týmto režimem velice nespokojená,“ říká, tváří se nesouhlasně a dodává: „Tá zem neobdělaná. Mě to připadalo jak povinnost, vzít motyku a jít tu zem obdělávat, protože to byla živitelka.“ Jinak si na nic nestěžuje a své vyprávění uzavírá větou: „Za všecko díky Bohu.“

Věra Brablcová : Do školy jezdila na koni, lezla na něj po žebříku

Pokoj v domě pokojného stáří v Mutěnicích je plný panenek. Některé jsou oblečené v krojích, které čtyřiasedmdesátiletá Věra Brablcová ručně šije. Žije tu už šestnáct let a za tu dobu panenek nasbírala sto sedmdesát. Zítra se na ně přijdou podívat děti z místní mateřské školky. Věra je tu velmi spokojená, pečovatelky si nemůže vynachválit.

Narodila se jako první ze třech sourozenců a dětství prožila na samotě nedaleko Jarohněvického rybníka. Rodiče si tam pořídili vytoužené hospodářství, chovali krávy a koně, pěstovali včely. Do školy v Mutěnicích jezdila už jako devítiletá holčička na koni. „V zimě, v létě byla práce, tak to nešlo, protože koňa potřebovali. Naši mňa na Bertu doma vysadili a jela sem,“ vysvětluje Věra. Znájí, co bydleli vedle školy, už měli před osmou hodinou otevřené vrata, aby tam mohla s koněm „zaparkovat.“ „Já sem po žebříku slézla a Berta tam byla do konce vyučování uvázaná. Pak sem na ňu zase po žebří vylezla a jela na samotu,“ vypráví s úsměvem. „Než sme šli do škole, moseli sme vyvést krávy, zatlúkli sme kůl a kráva sa pásala kolem dokola. Dnes děcka nevidijú ani slépku,“ kroutí hlavou nad dnešní dobou.

„Elektrika tam na samotě nebyla, tak jsem jezdila do Hovorán ke stařence právat,“ vzpomíná dál, jak se jako malé děvčátko musela zapojit do starosti o domácnost. Rodiče jí dali prádlo na vůz, zapřáhli ho za koně a Věrka vyrazila. Matka s otcem zatím pracovali na poli. Mladší sourozenci jeli s ní, seděli na voze. Věra nemůže zapomenout na den, kdy je na cestě zastihla obrovská bouřka: „Cesta byla do velikého kopca a na tem kopci stál kříž. Z toho vrchu sa valila voda já sem mosela slézt a vzít opratě.“ Brodila se vedle koně a prosila: Bertičko, prosím ťa vyjed', dostaneš velký kus chleba!“ Sourozenci na voze křičeli strachy. Berta lezla do kopce po kolenách, vůz se nakláníl, tekla do něj voda. Ještě museli zvládnout cestu z kopce. „To byla hrůza. Taťka s mamkú tam doběhli, strachy bez sebe,“ otrepe se při té vzpomínce. Dojeli mokří, ale dopadlo to dobře a Berta dostala chleba velký krajíc.

Věřiny strýcové emigrovali v padesátých letech do Kanady. Věra má dodnes v paměti návštěvu Státní bezpečnosti: „Dojeli v noci autobusem, byl plný vojáků a četníků, a prohrabali nám celý barák. Já nevím, co hledali, v šatníkách rabovali, do postelí sa dívali.“ Věřin otec ani nechtěl podepsat vstup do JZD, koně, které nakoupil, ještě v době kolektivizace neměl ani splacené. Nepomáhaly ani sliby, že tam JZD zřídí farmu. Jednou tatínka odvezli příslušníci VB do Hodonína k výslechu, potom už podepsal. Na jejich polích JZD postavilo vepřiny.

Když Věra začala chodit se svým budoucím mužem, nebylo jí ještě osmnáct. Rodiče chtěli, aby se už vzali. „On byl u nás denně a naši prostě chtěli svatbu“, vysvětluje, proč ji rodiče nechali úředně zplnoletit. Vymámili

z lékaře potvrzení, že je Věra těhotná. „Nakonec sa ani nespléti, malý sa narodil za devět měsíců,“ směje se tomu dnes. S manželem byla čtyřicet let, před šestnácti lety zemřel.

Do nedávné doby každý týden jezdila do hodonínského S-centra za kamarádem, který je už osm let upoután na lůžko. „On nikoho nemá, tak za ním jezdím, kabelu mu nabalím a buchty upeču,“ vypráví Věra. Teď ji mrzí, že nemůže na nohy, než ji začaly bolet kolena, měla jiné plány. „Aj sem si říkala, že bych babičkám, co tam ležijú, chodila třeba číst pohádky,“ svěruje se se svým nápadem.

Věra byla vychovaná v československé církvi. Na první setkání s katolíky nemá dobré vzpomínky. Když měla asi deset let, děti z katolických rodin se jí posmívali. „To bylo něco hrozného, děcka ně nadávali do pohanů, házali po mě kameňama,“ připomíná si zamračeně smutné okamžiky. Přesto, nebo právě proto, se Věřiny rodiče rozhodli ke katolické církvi přestoupit. Aby své děti uchránili před podobnými zážitky. „Kdybych měla ten rozum co dnes, tak bych v životě nepřestúpila,“ říká rozhodně. O chování některých katolíků ví své. „Každý ide, ruky spíná a čert už sedí za ním,“ vysvětluje čtyřiasedmdesátiletá žena. Sama se řídí slovy Jana Husa: „Mluv pravdu, haj pravdu a pravda zvítězí!“

Ludmila Měchurová: Když jsem byla nazlobená, muž začal zpívat

V svatoborsko-mistřínském domě pro seniory žije 26 obyvatel. Jedním z nich je jednaosmdesátiletá paní Ludmila Měchurová. Bydlí tu 11 let, ode dne, kdy prodala dům, aby zaplatila synovy dluhy. Nohy jí už moc neslouží, ale s pomocí pečovatelek se zvládne o sebe postarat. Její život je spjatý se slováckým folklorem.

„Chtěla jsem jít na sestřičku, ale škole na to byly akorát v Praze a v Ostravě,“ vypráví, jak se ve svých patnácti letech rozhodovala o budoucím zaměstnání. Praha byla moc daleko a Ostrava se v té době budovala. „Šli tam takoví pofidérní lidi. Vykládalo se, že je to Babylon. Mamka mě tam nechtěla pustit, tak jsem šla do Zlína,“ popisuje své rozhodování Ludmila. Pracovala u Batě v gumárnách, byla to těžká práce, ale byla tam spokojená. „Ve Zlíně jsme vydělávali pěkné prachy,“ vysvětluje a dodává, že jinde by takové peníze za stejnou práci neměla. Na Vánoce dostávali zaměstnanci výplatu navíc a k tomu každý měsíc poukázky na boty nebo silonové punčocháče. „Já jsem měla silonek, dycky jsem to kamarádkám porozdávala,“ směje se důchodkyně a dodává: „To bych nemohla říct, že jsme se měli ve Zlíně zle.“ Vzpomíná, jak tam mladí muži chodili ve stejnokrojích a všichni bydleli na Baťových internátech. Na obědy chodívali také na poukázky. Když továrnu v osmačtyřicátém roce znárodnili, výhod podstatně ubylo, a nakonec je nové vedení z řad pracujícího lidu zrušilo úplně. Ludmila se v té době kvůli nemocné matce musela vrátit do rodných Sobůlek.

Zážitky z dětství, které prožila za války, se jí vryly do paměti. „Když jsme zabíjeli, tak jsme měli poskovávaný maso. Na dvoře jsme postavili bunkr, a tam se to dávalo. Řekli jsme, že prase bylo malý,“ vypráví, jak se rodiče snažili vyhnout povinným dodávkám, a spiklenecky se usmívá. „Sobůlky byly malé, lidé byli k sobě, pomáhali si navzájem, dědina držela pohromadě. Na to nikdy nezapomenu,“ vzpomíná s láskou na lidskou soudržnost v malé vsi. Vypráví o tom, jak Sobůlky osvobodili rumunští vojáci. Maminka vojákům půjčila plechovou vanu, aby se u nich na dvoře mohli vykoupat. Malá Liduška byla právě nemocná a nesměla ven. Následující den mladý Rumun přinesl děvčátku helmu plnou třešní.

Některé zážitky, jako ten z Kyjova, kam chodila do školy, by ale radši zapomněla. Lidé, kteří byli po válce vězněni za spolupráci s Němci, chodili zametat náměstí. Tenkrát byl podzim, venku už bylo chladno, všichni nosili kabáty. Když jeden z vězňů omdlel, přinesli partyzáni, kteří vězně hlídali, kýbl se studenou vodou a polévali ho. „Pak ho tam tak nechali ležet. To byl pro mě hnusný zážitek,“ říká Ludmila a ještě teď se otřepe hrůzou nad lidskou krutostí.

Jako děvče s vrstevníky hrávala divadlo. „Domluvili jsme se samy děcka, nikdo nás nevěděl. Z divadla v Praze nám i poslali operetky,“ chlubí se s úsměvem. Hráli lidem v Sobůlkách, třeba když měl někdo narozeniny. „Prostě jsme se tak bavili,“ shrnuje a krčí rameny.

Když se vdala do Svatobořic, nemohla si na velkou a bohatou obec zvyknout. „ Tady se to furt dělí na Svatobořice a Mistřín,“ krčí rameny rodačka ze Sobůlek. Vypráví, jak ji v kostele místní obyvatelka pokárala, že sedí na špatném místě. Místo svatoborské strany si sedla na tu mistřínskou. „Já jsem říkala, paní, já su ze Sobůlek a já si sednu, kde budu chtět,“ se smíchem kroutí hlavou nad místním zvykem dělit sloučené vsi.

S mužem se brali v padesátých letech, šetřili peníze, aby si mohli postavit dům. Ve svatoborském Elektrovitu, kde oba pracovali, jim dělníci na slévárně vyrobili formu na tvárnice. Vyráběli si je pak sami doma na dvoře.

„Manžel uměl pěkně zpívat a už tehdy dělal do folkloru. Založil ve Svatobořicích Slovácký krúžek a pak mužský sbor. Byl dobrý tanečník, aj jsem si s ním zatancovala,“ vypráví s úsměvem o svém zesnulém muži jednaosmdesátiletá žena. Pan Měchura kromě zpěvu skládal i písničky. Jedna z nich se zpívá každé čtyři roky v Kyjově na zahájení Slováckého roku. *Kyjove, Kyjove, máš ty co ti druzí né, slovácké ty roky máš, aj sa s nima pyšniváš*, zní slova známé písně.

„Ani jsem se s ním nemohla pohádat. Když jsem se s ním zlobila, on začal zpívat a já jsem byla odvařená,“ popisuje malé neshody v manželství. Jejich rodina folklorem žila. Jezdili po vystoupeních, účinkovali na slavnostech a festivalech po celé Moravě. Za domem měli vinohrad a sklep, kde často s „krúžkaři“ zpívali až do rána. „U nás bylo veselo, kolikrát jsem se susedom omlúvala,“ vzpomíná Ludmila.

Dům, který po smrti manžela obývala jen se synem, nakonec musela prodat. Syn měl platit dluhy za kamaráda, kterému ručil v bance za úvěr. Penězi za prostorný dům jeho matka dluhy splatila a ještě mu koupila skromné bydlení. Sama se přestěhovala do charitního domu pro seniory, byla moc ráda, že se pro ni našlo místo. Říká, že je tu moc spokojená a cítí se tu doma. „Já jsem neměla fádny život,“ končí optimisticky vyprávění milovnice folkloru.

4.2. Kritická reflexe tvůrčích výstupů práce

U tvůrčí části mé bakalářské práce jsem se snažila zpracovat texty svým tématem, formou i obsahem publikovatelné v Hodonínském deníku Rovnost. Vycházela jsem z rešerše výtisků Hodonínského deníku v posledních čtyřech měsících. Snažila jsem se zvolit téma, které je specifické pro regionální tisk. Žánr story jsem vybrala jako nejvíce vhodný pro zpracování tématu životních zkušeností starých lidí. Dalším vhodným žánrem by mohl být rozhovor, ten ale neumožňuje autorovo převyprávění rozsáhlejších pasáží přímé řeči. Důvodem pro nutné krácení textu nemusí být jen předepsaný rozsah článku, ale i jeho čtivost. V rozhovoru by bylo možné některé pasáže vynechat, mělo by to ale vliv na srozumitelnost vyprávění a pochopení kontextu. Rozhovor nicméně byl metodou sběru informací pro výsledné produkty.

Soubor textů byl schválen k publikaci, termín musí rozhodnout krajská redakce, neboť seriály vychází v celém kraji. Jelikož jde o lidské příběhy, které nejsou doplňkem zpravodajství, nemohou články ztratit na aktuálnosti.

Jednotlivé příběhy propojuje společný osud aktérů – všichni žijí v Domovech pro seniory nebo Domovech pokojného stáří. Články by mohly vyjít pod hlavičkou podobného cyklu jako je seriál Výjimeční sousedé, jenž vychází 1 x týdně v Hodonínském deníku. Při výběru jsem měla na paměti slova redaktora Petra Turka, že v regionálních novinách lidé hledají sebe nebo své blízké.⁸⁶ Hrdinky mých příběhů, které řadím mezi tzv. *human interest stories*, jsou tzv. obyčejní lidé. Jak jsem již zmínila v teoretické části práce, takové příběhy ukazují zvláštnost subjektu, jeho praktickou, emocionální nebo zábavnou hodnotu.⁸⁷

„Hlavním je tady příběh hrdiny, [...] a problém (jev, trend či fenomén) je vyjádřen implicitně, je skryt uvnitř příběhu. Text je postaven především na výpovědi aktérů a autorském pohledu na ně.“(Burgr in Čučík a kol. 2013: 73) Takové charakteristice žánru story mé tvůrčí výstupy odpovídají. Není v nich ale skryt nějaký problém, trend nebo fenomén, ale možná jev, pokud tak lze nazvat jedinečnost lidského osudu.

Jak jsem uvedla v teoretické části mé práce, produkty žánru story publikované v Deníku obsahují množství přímé řeči. Story obsahuje neutrálním pásma autora a mírně emotivní a jazykově specifické pásma postav.⁸⁸ Stejný způsob vyprávění příběhu jsem zvolila i já. Pásma postav je v některých případech výrazně jazykově specifické. Přímé řeči záměrně nechávám ve formě dialektu. Je pro hodonínský region typický a čtenáři mu rozumí. Záměrně jsem vybrala hrdinky z různých částí regionu, předpokládám, že pro regionálního čtenáře

⁸⁶ Viz příloha – rozhovor s Petrem Turkem.

⁸⁷ Itule Itule 2003: 128.

⁸⁸ Bartošek 1997.

budou zajímavé malé odlišnosti ve slováckém nářečí. Jelikož se jedná o životní příběhy jednotlivých seniorů, nebylo potřeba použít citace více postav nebo aktérů příběhu.

Co se týče samotného zpracování textu do podoby story, měla jsem na paměti radu šéfredaktora Jiřího Kosíka: „Když budete skákat z jedné věci na druhou, tak už technicky je to složitější, budete muset pořád přetáčet diktafon a hledat souvislosti. Je opravdu důležité popřemýšlet, jak byste článek chtěl postavit a s tou představou za tím člověkem jít.“ (Kosík 2014) Přesto byl někdy problém udržet vyprávění aktérů příběhu u tématu a přeskokování z jedné životní události na druhou jsem nemohla zabránit.

Vyprávěcí postup, který jsem při tvorbě story použila, označuje Bartošek jako nejrozvinutější a nejsložitější.⁸⁹ V případě mých produktů s častým použitím přímé řeči pro opravdu rozvité a složité vyprávění nebyl prostor. Ve story, jejímž obsahem je životní příběh, lze nalézt i prvky chronologického postupu.⁹⁰ Abych dodržela obvyklý rozsah žánru v Hodonínském deníku, musela jsem vyprávění aktérů krátit a po konečnou verzi použít jen některé události jejich života.

V kvalitativním rozhovoru šéfredaktor Jiří Kosík potvrdil svými slovy jednu z charakteristik žánru: „Story by se měli informace uvolňovat postupně, měla být prostě průběžná, co se týče obsahu. Člověk by se měl začít jako třeba do knížky, měl by prostě objevovat nové věci. A na konci musí samozřejmě přijít nějaké rozuzlení nebo nějaká pointa.“ Jeho rady jsem se při psaní držela. Příběhy tzv. obyčejných lidí nemohou obsahovat vždy rozuzlení, ale pointu ano. Tu jsem se snažila čtenáři nabídnout u všech příběhů.

Co se týče formální struktury textu, nepoužila jsem mezititulky. Jednak proto, že to rozsah žádného z textů nevyžaduje, jednak z důvodu, že je hodonínská redakce nepoužívá ani u delších článků. Stejně tak jsem nepoužila pro titulek kurzívu, v cílovém médiu se kurzíva u story nepoužívá.

Šéfredaktor Jiří Kosík texty stručně okomentoval: „Trochu bych očesal citace a dal jim jednotnou formu - omezil bych uvozování dvojtečkami. Také bych přidal nějaká jiná určující slova místo jména - XXXletá žena, důchodkyně, vypráví rodačka z XXX atd. - oživí to text.“ Jeho rady jsem použila při konečné úpravě příběhů.⁹¹ Poznámky ke všem textům shrnul slovy: „Jsou to jen drobnosti pro nás technického rázu. S přihlédnutím na styl textu jsou články použitelné do seriálu.“

⁸⁹ Bartošek 1999: 47.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Připomínky k jednotlivým textům viz jednotlivé reflexe.

Jelikož je má práce praktická, k další reflexi jednotlivých produktů použiji pravidla uvedená v příručce, kterou mají v praxi k dispozici novináři regionálních Deníků. Většina poznámek k jednotlivým bodům platí pro všechny mé produkty, přesto je raději zaznamenávám jednotlivě.

Pravidla story podle příručky Novinářské minimum:

1. Pamatuj, že story je příběh zajímavého člověka nebo charakterizuje trend či jev.
2. Hned v úvodu vtáhni čtenáře do děje.
3. Používej živý jazyk, hodně citací.
4. Přitáhni pozornost čtenáře zajímavým titulkem.
5. Nezapomínej na barvitý popis detailů.
6. Snaž se co nejvíce přiblížit atmosféru.
7. Věz, že popis bez účastníků děje na story nestačí.
8. Nabídní čtenáři originální pohled i na známou věc.
9. Ukaž čtenáři živý pohled do života společnosti.
10. Nezapomeň na překvapivý závěr, čtenáře pobav, dojmi, či donuť k zamyšlení.

4.2.1. Reflexe story Marie Blahová: Mohla jsem jít do sportovní školy, matka ale řekla ne

Ad 1) Pro regionální médium a starší čtenáře je příběh „hrdiny všedního dne“, jehož život je spjatý s regionem, v němž čtenář bydlí, zajímavý především díky své blízkosti prostorové i kulturní⁹².

Ad 2) V úvodním odstavci čtenář získá některé informace, které nejsou úplné, což by mělo vzbudit jeho zájem. Takovou je věta „*Mohla být nadějná atletka, nakonec ale pracovala na dolech.*“

Ad 3) Text je postavený především na vyprávění aktérky, je v něm dostatek citací, specifický jazyk aktérky jsem, jak je uvedeno výše, neupravovala do spisovné podoby.

Ad 4) V titulku jsem použila přímou řeč hrdinky se zajímavou, ale neúplnou informací, která by měla přinutit čtenáře chtít se dozvědět více.

Ad 5) Barvitý popis jsem v textu autora nepoužila. Jelikož v člancích v cílovém médiu story odpovídá výše zmíněné definici žánru podle Bartoška, nebyl by ani vhodný. Výsledný produkt by neodpovídal zvyklostem Hodonínského deníku. Barvitý popis lze nalézt ale v přímé řeči: „*Jezdili jsme po okresi, a já jsem viděla, jak všeci skřípú zubama, jak nás viděli na tem jevišti, no békali jsme tam svazácké písničky! Mně z teho bylo špatně.*“

⁹² Kriteria blízkosti viz Russ-Mohl a Bakičová 1999.

Ad 6) U story, která podává pomocí lidského příběhu svědectví o významné události, bych použila k přiblížení atmosféry popis situace. V případě mých textů jde o vyprávění o minulosti, proto čtenář musí mít možnost učinit si představu z použité přímé řeči: „*Já jsem ho nechtěla za nic na světě. On k nám začal chodit, dělal scény, že sa oběsí, když si ho neveznu!*“

Ad 7) Na vyprávění účastníka je story založená.

Ad 8) Tématem seriálu jsou příběhy lidí žijících v penziencech pro seniory. Společnost často na seniory nahlíží jako na opuštěné a ne právě mediálně zajímavé lidi. Pomocí jejich vyprávění má čtenář možnost nahlédnout na ně jako na individuality s originální životní zkušeností.

Ad 9) Článek nabízí barvitý pohled do života typické venkovské ženy z jihomoravské vesnice.

Ad 10) O textu jehož obsahem je životní příběh nebo přesněji vybrané životní okamžiky „hrdiny všedního dne“⁹³ není vždy v silách autora dopracovat se k překvapivému záběru. Domnívám se, že k tomu, aby čtenář četl se zaujetím, není vždy překvapivý závěr třeba. Snad story čtenáře pobavila nebo přiměla k zamyšlení nad tím, jaké osudy se skrývají v životech starých lidí.

Při konzultaci mě PhDr. Salaquardová upozornila na sérii stejně krátkých vět v leadu článku, ty jsem v další verzi upravila.

Ze stylistického hlediska upozorňuji na použití frazémů⁹⁴. Frazémy v textu (životní peripetie, za nic na světě, skřípat zubama, pár šestek) byly, kromě prvního, použity v přímé řeči. Jak v přímé řeči, tak v textu autorky je jejich účelem snadné a rychlé pochopení popisované situace.

4.2.2. Reflexe story *Vlasta Kudláčová: Před kaťušemi utekla, ale doma pak dostala*

Ad 1) U druhého textu, stejně jako u předchozího, platí, že hrdinka je zajímavá pro čtenáře tím, že se s ní mnozí z nich mohou identifikovat díky prostorové i kulturní blízkosti.

Ad 2) V úvodu jsem povzbudila zvědavost čtenáře zajímavými informacemi, které vyžadují další vysvětlení. Příkladem je věta *V sedmi letech se učila znovu chodit, myslela si, že nebude mít děti.*

⁹³ Marková 2000 in Čuřík a spol. 2011: 72.

⁹⁴ Frazém – ustálené slovní spojení s určitým významem – pozn. autorky.

Ad 3) Použila jsem opět dostatek citací, autorka slouží jen jako zprostředkovatel vyprávění hrdinky.

Ad 4) v titulku jsem použila nejzajímavější větu, která opisuje dramatický zážitek.

Ad 5) Popis situace možná v příběhu Vlasty Kudláčové není tak barvitý, ale odpovídá jejímu prožívání. V autorském pásmu jsem ho nepoužila ze stejných důvodů jako u předchozí story.

Ad 6) Atmosféru dění, o kterém hrdinka vypráví, jsem se snažila přiblížit správným výběrem citací přímé řeči. Příkladem může být sdělení „*Auta nejezdili, jezdili krávy a koně, cesty byly samý písek.*“

Ad 7) Jelikož jde o lidský příběh, účastnice děje paní Kudláčová je jeho hlavní postavou.

Ad 8) Stejně jako u první story, příběh starého ženy čtenáři nabízí originální pohled na jednotlivce z řad seniorů.

Ad 10) Myslím, že čtenáře může dojmout optimistický pohled hrdinky na těžké okamžiky jejího života: „*Tož pomohlo to, žiju.*“

V druhém textu jsem nepoužila žádný frazém – pokud jím není rčení *sedlo mně to na srdce*.

4.2.3. Reflexe story Marie Bortlíkové: Předběhla o čtrnáct dní Pána Boha

Ad 1) Stejně jako u obou předchozích, článek může zaujmout díky tomu, že hrdinka je ze stejného regionu jako čtenář, je mu tedy blízká jak prostorově, tak kulturně a mluví jemu známým jazykem.

Ad 2) K tomu, abych vtáhla čtenáře v úvodu do děje, jsem tentokrát nepoužila žádnou zajímavou nebo překvapivou informaci, příběh je napsán možná příliš chronologicky.

Ad 3) Citace přímé řeči jsem použila často se záměrem co nejvěrněji přiblížit prožívání hrdinky příběhu.

Ad 4) Titulek příběhu o Marii Bortlíkové může naznačovat nadpřirozené schopnosti aktérky a vzbudit zvědavost. Vysvětlení čtenář najde zhruba v polovině textu.

Ad 5) Barvitý popis detailů nabízím ústy hrdinky, která své zážitky líčí velmi emotivně: „*Tak jsem ruky žmolila, tak ně slze kapkaly až na zem, aby ně tu zabijačku povolil, že už nemám temu prasati dat co žrat!*“

Ad 6) Atmosféru příběhu jsem se snažila přiblížit pečlivým výběrem přímé řeči. Věta „*Umřel Stalin, umřel Gottwald, tož byla nejistá politická situace,*“ přiblíží atmosféru doby, o které aktérka příběhu vypráví. Tentokrát

jsem použila subjektivní popis i v autorské části textu, například ve výrazu *vzpomíná s hořkostí* nebo *vypráví s pýchou*.

Ad 7) Účastník děje je i vypravěčem příběhu, stejně jako u všech story, které jsem našla v Hodonínském deníku Rovnost.

Ad 8) Originální pohled lze nalézt snad v celém souboru textů dohromady – po přečtení všech si čtenář může uvědomit, jak rozdílné příběhy prožívají lidé s podobným osudem.

Ad 10) Pointa příběhu by měla donutit čtenáře k zamyšlení. Ačkoli nejde o překvapivý závěr ve smyslu dramatického zvratu událostí, překvapivé může být sdělení aktérky: „*Za všechno díky Bohu.*“

U tohoto článku jsem po konzultaci s šéfredaktorem cílového média upravila začátek, aby určení místa pro čtenáře nebylo matoucí.

Původní text: *Marie Bortlíková žije v domě pokojného stáří v Dolních Bojanovicích deset let. Zůstala po smrti manžela sama v domku v nedalekém Starém Podvorově. Z rodné dědiny jich tu bydlí víc, v Bojanovicích žijí i Mariiny dospělé děti.*

Upravila jsem i další pasáž, u níž šéfredaktor upozornil na to, že není jasné co je citace, kdo to vypráví.

Původní text: „*Ani zabijačku sme nemohli udělat. Marie šla prosit předsedu národního výboru o výjimku: „Tak jsem ruky žmolila, tak ně slze kapkaly až na zem, aby ně tu zabijačku povolil, že už nemám temu prasati dat co žrat!“ Předseda nakonec povolil pod podmínkou, že Marie odevzdá příští rok dvakrát tolik vajec.*

Další úpravy jsem provedla v posledním odstavci. Komentář Jiřího Kosíka k původnímu textu odstavce zní: *Marie jeho smrt oplakala, ale teď říká: „Je mu tam dobře.“* „ – tady je to dobré. Uvozování dvojtečkou používáme, ale max. 1x v článku. Viz konec článku – už je tam až příliš dvojteček.“

4.2.4. Reflexe story *Věra Brablcová : Do školy jezdila na koni, lezla na něj po žebříku*

Ad 1) Platí stejný argument jako u reflexí předchozích příběhů.

Ad 2) V úvodním odstavci příběhu se sice nevyskytuje žádná zajímavá informace z minulosti hrdinky příběhu, jako je tomu u prvních dvou story, co se týče vtáhnutí do děje, spoléhala jsem na titulek.

Ad 3) Citací jsem použila dostatek, pro poutavost příběhu to považuji za nutné.

Ad 4) Titulek sděluje o hrdince něco neobvyklého, měl by vyvolat zájem čtenáře.

Ad 5) Barvitý popis v autorském pásmu nepoužívám, držím se v tomto směru zvyklostí cílového média. Emoce nabízí přímá řeč hrdinky: „*To bylo něco hrozného, děcka mě nadávali do pohanů, házali po mě kameňama.*“

Ad 6) Atmosféru situace, v níž se mnou hrdinka hovořila, přibližuji čtenáři pomocí popisu její místnosti v domě: *Pokoj v domě pokojného stáří v Mutěnicích je plný panenek. Některé jsou oblečené v krojích, které čtyřiasedmdesátiletá Věra Brablcová ručně šije.* Atmosféru příběhu popisuje vyprávění Věry Brablcové.

Ad 7) Stejně jako u ostatních příběhů, účastnice děje je vypravěčkou.

Ad 8) Přestože jsou všechny story na stejné téma, každá osobnost, o níž text pojednává je jiná a má individuální životní zkušenost.

Ad 10) Příběh může čtenáře pobavit zážitky, které dnes už děti nemají. K zamyšlení může sloužit poslední odstavec o špatných zkušenostech s dětmi z katolických rodin.

Šéfredaktor text okomentoval slovy:

„...dobrý líd. Vynechal bych jednou to slovo panenka a něčím ho nahradil.“

4.2.5. Reflexe story *Ludmila Měchurová: Když jsem byla nazlobená, muž začal zpívat*

Ad 1) Platí stejný argument jako u reflexí předchozích příběhů.

Ad 2) V úvodním odstavci sděluji informace, které jsou dále rozvinuté v textu, měli by tedy vtáhnout čtenáře do děje.

Ad 3) Citací jsem použila dostatek, ačkoli jsem měla na paměti připomínku šéfredaktora ohledně přemíry citací.

Ad 4) Titulek by měl čtenáře pobavit.

Ad 5) Emotivní popis situace najde čtenář v pasážích přímé řeči.

Ad 6) Popisu atmosféry vyprávění jsem nevěnovala prostor.

Ad 7) Stejně jako u ostatních příběhů, účastnice děje je vypravěčkou.

Ad 8) U tohoto bodu platí stejný argument, jako u předchozích story.

Ad 10) Příběh může čtenáře zaujmout optimismem aktérky.

5. Závěr

Žánr story, který má v denním tisku své nezastupitelné místo, má mnoho různých podob. Různí se jak názory na to, čím se vyznačuje a jaké jsou jeho charakteristické prvky, tak způsoby klasifikace podskupin tohoto žánru. Shoda panuje v názoru, že má obsahovat subjektivní pohled, ale názor na to, zda jej má nabídnout autor nebo jen aktér příběhu, se liší. Na některé tyto rozdíly jsem v teoretické části práce upozornila. Mediální odborníci se shodují především v tvrzení, že jde o žánr stojící na pomezí zpravodajství a žurnalistiky, který nabízí odpočinek od čistého zpravodajství.

Cílem mé práce bylo především vytvořit soubor textů žánru story, tak, aby svou strukturou a obsahem odpovídaly zpracování publikovatelnému v Hodonínském deníku Rovnost, a kriticky reflektovat vlastní produkty. Teoretickou část jsem věnovala vymezení žánru story a především charakteristice žánru tak, jak je publikován v Hodonínském deníku Rovnost. Novináři hodonínské redakce vnímají story jako žánr ideální pro regionální noviny, stejně důležitý jako zpravodajství. V každém vydání má nejméně jedna story své místo. Příběhy v Hodonínském deníku se vyznačují subjektivním pohledem a je to vždy pohled aktéra příběhu. Story užívá ve velké míře přímé řeči, emotivní vyjadřování se vyskytuje jen v citacích. Na sportovních stránkách se story ve většině případů váže na zpravodajství. V teoretické části věnované sledovanému médiu jsem vycházela z rešerše Hodonínského deníku a z kvalitativních rozhovorů s novináři hodonínské redakce. Přínosnými byly právě rozhovory s členy redakce, neboť nabídly praktický pohled na žánr a práci novináře vůbec, který je zásadní pro uvědomění toho, oč při psaní mediálních textů jde především – tedy o spokojenost a nasycení poptávky publika.

V obecné kapitole o žánru jsem označila prvky story, které jsou znakem zpravodajství i ty, které jsou typické pro publicistiku. Za další zkoumání by stála myšlenka hledat kořeny žánru story v hnutí *nové žurnalistiky*, jež se datuje do šedesátých let minulého století. Žánr story má mnohé prvky typické pro *novou žurnalistiku*: antiobjektivní styl, kombinace žurnalistických a literárních postupů, přítomnost subjektivních názorů.

Ještě se vrátím ke sledovanému žánru v cílovém médiu – story v podobě, v jaké ji předkládá čtenářům Hodonínský deník Rovnost, svou strukturou odpovídá nejvíce definici podle Bartoška, kterou jsem uvedla výše. Také, tentokrát svým obsahem, odpovídá tomu, co anglosaská žurnalistika nazývá human interest story, tak jak ji popisuje Itule a Anderson – ukazuje zvláštnost subjektu, jeho praktickou, emocionální nebo zábavnou hodnotu.

Ke zpracování tématu, kterému se věnují moje texty v tvůrčí části, je žánr story nejvhodnější. Mé produkty vypráví o osudech žen žijících v domech pro seniory. Aktérky mých příběhů lze nazvat jako „hrdiny všedního

dne“. Domnívám se, že právě příběhy tzv. obyčejných lidí jsou nejen typickými pro obsah regionálního tisku, ale také jsou právě pro regionální tisk vhodným a čtenářsky vděčným formátem. Má práce by měla dokázat, že existence teoretického vymezení žánru má své uplatnění i v praxi. Jak jsem zmínila v reflexivní části práce, dalším žánrem vhodným pro dané téma, by mohl být rozhovor, ten by ovšem nedovolil autorovi převyprávět rozsáhlé pasáže přímé řeči pro čtenáře stravitelnějším způsobem.

Při reflexi samotné tvorby textů jsem aplikovala nároky kladené na story v cílovém médiu. V příbězích najdou čtenáři hrdinky jim blízké, obsahují emotivní popis a subjektivní pohled, vyskytuje se v nich dostatek citací přímé řeči. Mé produkty tvoří jednotný soubor textů, které společně popisují fenomén venkovské ženy.

Jelikož jde o práci tvůrčí, k reflexi svých produktů jsem použila mimo jiné také pravidla psaní dobré story pro novináře regionálních deníků. Ve skutečnosti se tvorba produktů v Hodonínském deníku Rovnost s pravidly neshoduje dokonale, to je ovšem jen dokladem toho, že podoba žánru v praxi variuje a neustále se vyvíjí. Ovšem toto zjištění nevyvrací můj názor, že při psaní článku pro konkrétní médium je pro usnadnění novinářovi práce přínosné, když se určitým vzorcem, kterým mohou být výše zmíněná pravidla, řídí.

Moje práce může být přínosem pro studium obsahu a zpracování žánru story v regionálním tisku, který je zatím, řečeno slovy Lenky Waschkové Císařové, mediálními experty opomíjen.

Seznam použité literatury:

Bartošek, Jaroslav. 1997. *Žurnalistika. Úvod do studia*. Skripta. Olomouc: FF UP.

Čelovský, Bořivoj. 2001. *Konec českého tisku? Šenov u Ostravy*: Tilia.

Čuřík, Jaroslav - Burgr, Rudolf. 2012. *Nové trendy v médiích I*. Online a tištěná média. Brno: Masarykova univerzita.

Hendl, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál.

Itule, Bruce D. – Anderson, Douglas A. 2003. *New's writing and reporting for today's media*. Boston: McGraw-Hill.

Lahová, Barbora. 2012. *Vývoj regionálního listu Slovácko v l. 1907-1946*. Brno: Masarykova univerzita.

Minářová, Eva. 2011. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada.

McNair, Brian. 2004. *Sociologie žurnalistiky*. Praha: Portál.

Osvaldová, Barbora – Halada, Jan. 2002. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha: Libri.

Russ-Mohl, Stephan – Bakičová, Hana. 1999. *Žurnalistika. Kompletní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada Publishing.

Surá, Martina. 2006. *Žánry v tištěných médiích: Žánr story v Brněnském deníku Rovnost*. Brno: Masarykova univerzita.

Ševčík, Jiří. 2011. *Sportovní profilová story v Brněnském deníku Rovnost*. Brno: Masarykova univerzita.

Tušer, Andrej. 1999. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA.

Waschková Císařová, Lenka. 2013. *Český lokální a regionální tisk mezi lety 1989-2009*. Brno: Masarykova univerzita.

Wheeler, Sharon. 2009. *Feature writing for journalists*. New York, NY : Routledge.

Online zdroje:

Burgr, Rudolf – Čuřík, Jaroslav – Waschková Císařová, Lenka. 2006. Novinářské minimum (Stručná příručka). Brno: Masarykova univerzita. http://is.muni.cz/www/97913/26260403/Novinarske_minimum.pdf (10. 5. 2014).

MEDIAPROJEKT: 3. A 4. Čtvrletí 2013. Realizátoři: MEDIAN a STEM/MARK.

<http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk> (20. 4. 2014).

www.hodoninsky.denik.cz (20. 4. 2014).

http://unievydavatelu.cz.artbox.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vydaje_na_reklamu_v_tisku (20. 4. 2014).

<http://www.vlp.cz/o-vlp/o-firme.html> (20. 4. 2014).

<http://www.vlp.cz/vydavane-tituly/tydeniky.html> (20. 4. 2014).

Jmenný rejstřík:

Anderson, Douglas.....	14, 18, 34, 44
Itule, Bruce.....	14, 18, 34, 44
Bartošek, Jaroslav.....	14, 15, 16, 18, 20, 35
Burgr, Rudolf.....	13, 14, 15, 16, 18, 34
Čuřík, Jaroslav.....	5, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 34, 37
Waschková Císařová, Lenka....	3, 5, 18, 43
Kosík, Jiří.....	5, 7, 8, 9, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 35, 36, 39
Turek, Petr.....	3, 9, 34
Lahová, Barbora.....	5
Tušer, Andrej.....	16, 17
Salaquardová, Jiřina.....	37
Osvaldová, Barbora.....	3, 5, 8, 15, 17
Halada, Jan.....	3, 5, 8, 15, 17
Čelovský, Bořivoj.....	5
Ševčík, Jiří.....	2, 14, 15, 18, 19
Surá, Martina.....	13, 14, 17, 19, 20
Marková, Petra.....	37
Wheeler, Sharon.....	15, 16, 18, 19, 20,
Kudláčková, Vlasta.....	6, 26, 38
Blahová, Marie.....	6, 24, 36
Bortlíková, Marie.....	6, 28, 38, 39
Brablcová, Věra.....	6, 30, 40
Hendl, Jan.....	2, 3, 9, 10, 12, 15
Russ-Mohl, Stefan.....	3, 11, 19, 36
Bakičová, Hana.....	3, 11, 19, 36
Svoboda, Tomáš.....	2
Aldridge, Meryl.....	3
Brečka, Samuel.....	3
White, David.....	3
Olbracht, Ivan.....	4
Beneš, Edvard	4
Skácel, Jan.....	4
Herman, Tomáš.....	5
Hofman, Ivan.....	8
Rakušanová, Lída.....	8
Babbie, Earl.....	9
Mena, Eusebio.....	18
Vaculík, Miroslav.....	19
Pape, Susan.....	19
Fatherstone, Sue.....	19
Hotárek, Ondřej.....	22
McNair, Brian.....	13
Šenkýř, Miloslav.....	14, 17
Jacz, Ľudovít.....	16
Kollárová, Milada.....	16
Kučera, Antonín.....	16, 17, 22

Firyak, Oleg.....	17
Minářová, Eva.....	16

Věcný rejstřík

<i>aktuální story</i>	23, 24	<i>personality profiles</i>	15
aktuální událost.....	17, 20, 23	průměrný prodaný náklad.....	5
antiobjektivní.....	14, 42	průměrný tištěný náklad.....	5
asociativní charakter.....	10	příběh.....	15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 35, 36, 37, 38, 39
autostory.....	20	příloha.....	4, 6, 7, 8, 11, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 35
<i>backgrounders</i>	15	publicistické.....	2, 8, 15
Blesk.....	8	publicistický žánr.....	8
Brněnském deníku Rovnost.....	14	publicistika.....	4, 7, 42
cílové médium.....	4, 2, 11, 13	recipient.....	16
definice.....	2, 16, 17	reflexe.....	6, 37, 38, 39, 40, 41
Deník.....	4, 5, 7, 8, 15, 19, 20, 35	regionální noviny.....	11, 19, 42
domicil.....	17, 22	regionální tisk.....	4, 3, 35, 43, 44
epický útvar.....	16	regionální mutace.....	4
feature.....	4, 15, 20, 21, 23, 24	regionální médium.....	4, 3, 11, 13
fíčr.....	15	region.....	4, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 19, 22, 23, 35, 39
gatekeeper.....	3, 12	respondent.....	5, 9, 12
glosa.....	8	rešerše.....	5, 11
<i>hloubkové rozhovory</i>	15	rozhovor podle návodu.....	10
Hodonínský deník Rovnost.....	1, 4, 5, 2, 3, 4, 7, 8, 11, 42	rozšířené zprávy.....	7
human interest.....	4, 15, 19, 24, 35, 42	skupina žánrů.....	2
charakteristika média.....	5, 4	sněhové koule.....	9, 12
ideálním typ.....	2, 16	specifika.....	3, 4, 22
<i>in depth stories</i>	15	story ..	1, 4, 5, 6, 2, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44
infobox.....	21	struktura.....	5, 6, 21
integrační potenciál.....	3	subjektivní popis.....	14, 40
interview.....	9, 10, 18	subjektivní pohled.....	4, 42
komentář.....	8, 16	teoretické vymezení.....	4, 2
krátké zprávy.....	7	titulek.....	21, 36, 40
kritéria žánru.....	4	transkripce rozhovoru.....	5, 10
kritérium blízkosti.....	3	<i>trend stories</i>	15
kvalitativní dotazování.....	9	tvůrčí výstup.....	5, 11, 35
<i>lidsky jímavé příběhy</i>	15, 19	umělá objektivita.....	14
lidský příběh.....	22	Verlagsgruppe Passau.....	5, 8
mediální prostředí.....	15, 24	VLTAVA-LABE-PRESS.....	5, 4, 5, 6, 8, 9
Mediaprojekt.....	11, 13	znak.....	16, 17
MF Dnes.....	5, 7, 8	zpětná vazba.....	3
mutace.....	7, 8	zpravodajský rozhovor.....	7
Nová žurnalistika.....	14	zpravodajské žánry.....	2, 17
občanská žurnalistika.....	8	zpravodajská reportáž.....	7
objektivita.....	14	zpravodajství....	4, 7, 14, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 35, 42
obrácená pyramida.....	18	zprostředkovaná realita.....	14
participativní občanství.....	3	žánr	4, 2, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 42
perex.....	21		
periodikum.....	2, 14, 19, 22, 24		

Seznam příloh:

Rozhovor s Jiřím Kosíkem.....	49
Rozhovor s Petrem Turkem.....	52
Kučera ukazuje Hodonín. Nostalgicky.....	57
Pletení vánočky trénovala na čas.....	58
Chtěla jsem si zahrát v Česku.....	59
Hračky? Spíš kůň než koníček, říká sběratelka.....	60
Turista Vaculík dostal medaili za práci a přínos pro sport.....	61
Kubánc Mena: Kultura jižní Moravy? To je pro mě exotika.....	62
Vrátil se z Chicaga a fandil Česku.....	63
Bojí se rozdělení země. Kvůli rodině.....	63
Autostory: Otec utekl před gestapem. Po návratu ho nepoznali....	64
Poprvé vystavuje. Naše vnitřní nepokoje.....	65
Cítí se jako Čech, ale parkuje jako Ital.....	66

Přílohy:

Rozhovor s šéfredaktorem Hodonínského deníku Rovnost Jiřím Kosíkem

Jak má podle vás story vypadat? Můžete žánr nějak charakterizovat?

„Základ je ten, že story je prostě lidský příběh. Začátek by měl být poutavý, abychom do textu čtenáře nějak vtáhli, není to jako zpravodajství. Ve zpravodajství by v leadu mělo být vysvětlené úplně všechno. U story je tomu jinak. Story by se měli informace uvolňovat postupně, měla být prostě průběžná, co se týče obsahu. Člověk by se měl začít jako třeba do knížky, měl by prostě objevovat nové věci. A na konci musí samozřejmě přijít nějaké rozuzlení nebo nějaká pointa.

V další řadě je rozdíl, o jakou story jde. Může být vázaná na nějakou událost, že někdo něco udělal nebo něco vyhrál. Například nedávno jsme napsali story o pečovatelce, která vyhrála cenu Pečovatelka roku. Takže máte zprávu o soutěži a na ni se váže lidský příběh účastnice soutěže. Pak je aktuální story, která se neváže na žádnou výhru nebo událost. Třeba když se tu objeví někdo zajímavý. Přijela třeba holka i s velbloudy, vrátila se z pobytu v Austrálii, tak jsme o ní napsali taky storku.

Jiné je to u rozhovoru, otázky si můžete napsat, jaké chcete. Ale je třeba rozlišovat, jestli děláte rozhovor k určitému tématu nebo rozhovor s někým, kdo je zajímavý.⁹⁵ K tomu tématu – měli jsme tu například vraždu a dělali jsme rozhovor s psychologem, tak bylo třeba směřovat otázky určitým směrem, na téma násilí mladistvých. Zkrátka máte představu, co od rozhovoru čekáte. Na druhou stranu, když děláte celostránkový rozhovor se zajímavým člověkem, můžete se věnovat úplně všemu.“

Rozhovor je jednodušší žánr?

„Jak se to vezme. Rozhovor je definitivně jednodušší na psaní. Ale zas když máte delší rozhovor, je těžké vymyslet zajímavé otázky. Z rozhovoru můžete krásně udělat story. Ono to jde i naopak, nakonec vždycky, když získáváte informace od člověka, kladete mu otázky. Je dobré mít dopředu jasno, jak chcete asi storku napsat, a na co se budete ptát. Jinak s tím budete mít strašnou práci. Když budete skákat z jedné věci na druhou, tak je to už technicky složitější, budete muset pořád přetáčet diktafon a hledat souvislosti. Je opravdu důležité

⁹⁵ Zde má redaktor zřejmě na mysli profilový rozhovor (pozn. autorky).

popřemýšlet, jak byste článek chtěl postavit, a s tou představou za tím člověkem jít. Je dobré dát dotyčnému prostor, ale zase ne moc. Jsou lidé, kteří neřeknou nic a jiní nablábolí hodinu a půl o ničem. Je třeba mít připravený třeba polostrukturovaný rozhovor. Nesmíte se spoléhat na diktafon a člověka, s nímž mluvíte, poslouchat. A hlavně přemýšlet nad tím, co říká, protože někdo mluví a mluví, ale informaci nezískáte žádnou. Pak si pustíte zpátky v redakci diktafon a říkáte si, proboha, co tím myslí? Víte, že jste se chtěl zeptat na něco úplně jiného.“

Jak se připravujete, než začnete psát?

„Je potřeba si předem udělat poctivou rešerši. Novinář nemůže předávat dál něco, co sám nepochopí. To je pak jen omlácení toho, co mu řekl někdo jiný a článek pak nemá žádnou koncepci. Nedává to smysl. Tady to vlastně funguje tak, že redaktor něco napíše a editor – já nebo můj zástupce – to důkladně zrediguje. My jsme první čtenáři, když něco nehraje, musíme na to redaktora upozornit.“

A co se týče přípravy na story?

„ Na storku nemusí být zas tak dramatická příprava, ale v každém případě, když nevím, za jakým člověkem jdu, musím rozhodně vědět, na co se ho budu ptát. I když je jasné, že nové otázky vyvstanou na místě, je nutné být pružný, během hovoru se dozvíte něco zajímavého, toho musíte využít a ptát se dál. Kladete takové otázky, o kterých si myslíte, že budou čtenáře zajímat. I u rozhovoru, i když máte otázky napsané, můžete je pak změnit, narazíte například na něco, co jste nečekal. Záleží to samozřejmě i na tom, jak podrobnou rešerši si uděláte. Já mám třeba připravené obecnější otázky, základní osnovu. Většinou se stane, že se během hovoru vyskytne nějaká zajímavost, která se dá použít. Dotazovaný si to kolikrát ani neuvědomí, že by vás to mohlo zajímat, vy musíte být ve střehu a uvědomit si, na co se vyptat dál. Prostě musíte být pružný.“

Jaký prostor věnujete žánru story v Hodonínském deníku?

„Já si myslím, že je čím dál oblíbenější. Lidí se prostě chtějí něco dozvědět o susedech nebo o někom, kdo je, ať už je z jejich okolí či ne, zajímavý. Máme tu také základnu starších čtenářů, především u Slovácka⁹⁶, kteří si tento žánr rádi přečtou. Určitě téměř každý den prostor pro story máme. Je to pro regionální noviny ideální žánr, je pro nás stejně důležitý jako zprávy z politiky třeba.“

⁹⁶ Úterní příloha týdeník Slovácko (pozn. autorky).

Kde hledáte témata? Dostáváte tipy od lidí?

„Určitě. Jednak redaktoři by měli mít nějakou svou základnu kontaktů, kterým volají. Většina z nich je tady osm až devět let. Oni jsou tady docela už dlouho, osm až devět let. Pak jsou tady tiskovky, weby měst obcí, vývěsky. Taky v rámci Deníku spolupracujeme, díváme se, na co přišli kolegové z Břeclavi nebo ze Znojma, jestli se to nedá aplikovat u nás. Těch témat třeba není až tak moc. V Hodoníně bylo teď zasedání zastupitelstva, z toho budeme živi týden. Tam je hodně tipů, jsou více méně jedničkové záležitosti. Některé informace máme exkluzivní, díky informátorům, kteří nás upozorní, a my můžeme být s novinkou první. Chodí samozřejmě tipy i na redakční mail, když někdo chce například zpropagovat charitativní akci, odběry krve a podobně. Dělali jsme třeba reportáž, jak se odebírala krev.“

Jaká jsou specifika regionálního publika?

„Hodonín je trošku specifický, my vlastně narážíme na problém, že se trochu vylidňuje. Zní to dost morbidně, ale u nás zabírá černá kronika. Aspoň na webu, kam chodí taky dost lidí – v novinách to samozřejmě nepoznám. V novinách máme celou stranu, ale to dělá kraj⁹⁷, my do toho přispíváme. Když máme něco velkého, tak to jde na první stranu nebo si to dáme na druhou stranu.⁹⁸ Sázíme na to, že pracujeme aktuálně, to znamená, že když se stane nehoda, jedeme okamžitě na místo, udělat fotografie nebo video na web. V nějakých etických mezích. Nejsme žádný Blesk, ale bohužel tohle na lidi zabírá. Aspoň u nás. Třeba ve Vyškově nebo v Břeclavi jsou dost populární zprávy z radnice. Takže vidíte, že se to v regionech liší. U nás máme solidní základnu sportovních fanoušků, sportovní tematika u nás dost *frčí*. Máme tady dost malých fotbalových klubů, jsou tady Drtiči⁹⁹, na ně chodí tisíce lidí, tak se to snažíme vytěžit co nejvíc. A politika, to je sázka na jistotu, ale nesmí toho být samozřejmě zase moc.“

Vzpomínáte si na nějakou chybu, kterou jste udělal?

„Malé chyby se dělají pořád, ale hodnotíme si s krajskou redakcí texty navzájem, tak probíhá kontrola. Noviny mají tu nevýhodu, že jak jdou do tisku, už se to nedá opravit, na webu to rychle opravíme. Na nějakou opravdu

⁹⁷ Myšleno redakce Deník jižní Morava (pozn. autorky).

⁹⁸ Rubrika Hodonínsko (pozn. autorky).

⁹⁹ Hodonínský hokejový tým (pozn. autorky).

velkou chybu si nevzpomínám, že by mi sem došel někdo omlátit noviny o hlavu, to si nevzpomínám. Ověřování informací, to může být problém. My jsme třeba v souvislosti s vraždou, která se tu nedávno stala, uvedli v článku něco, domněnku, kterou jsme měli od zdroje, někoho z místních lidí, co se dotklo rodiny zavražděného, která se okamžitě ozvala. To jsou nepříjemné věci. Ale zas tohle třeba neberu jako chybu, my jsme uvedli, že jde o domněnku. Je nutné rozlišovat, kdy třeba někdo někoho pomlouvá, nebo o někom něco tvrdí, když to přijde do téhle fáze, musíme kontaktovat i druhou stranu. Musíte vědět, kdy je potřeba mít vyjádření druhé strany. Samozřejmě musíme zůstat nezávislí. Když už píšete něco jako tvrzení, tak tam musí být názor i z druhé strany. Nicméně my jsme se s rodinou domluvili, že to dáme vědět policii, aby to prověřila.

Někdy vás ani v první fázi nenapadne, jaký může mít článek dopad - už od ranní porady máte představu, jak asi bude článek vypadat, o čem by měl pojednávat. A lidé, když to potom čtou, tam najdou úplně něco jiného, úplně jinak to chápou.“

Rozhovor s redaktorem Hodonínského deníku Rovnost Petrem Turkem

Jak má podle vás story vypadat?

„Každopádně to určuje především prostor pro konkrétní storku určený. Řekl bych, že by neměla být přehnaně dlouhá. V dalším bodě samozřejmě jde o to, s kým to je, takže je potřeba si vybrat zajímavého člověka, o kterém budete psát. Ideální je, pokud se s ním redaktor osobně setká. Jenže vzhledem k časovým možnostem se často stává, že novinář tomu člověku, o němž píše, jen zavolá. Ono když je něco aktuálního, k čemu potřebujeme tematickou storku, tak to nejde jinak. Nejde, aby člověk jel někam, do Kyjova nebo do Velké nad Veličkou, sepsat s někým storku, když dělá v denních novinách. Takže to obvolá. Jsme navíc vázání na auto, nemůžeme být čtyři na různých místech.“

A fotku získáte jak? Ten dotyčný ji dodá?

„Ano, pošle, v některých případech. Ono se dá pracovat i s facebookem, domluvíme se, že si ho dám do přátel a najdu si sám nějakou vhodnou fotku. Když ji pošle, tak většinou jeden exemplář, a to je vše. Je lepší když si člověk může vybrat z více fotek, protože ke storce v novinách patří ořez.“

Jak se připravujete, než začnete psát story?

„Nejdřív se podívám, čím je ten člověk zajímavý a podle toho si nachystám otázky. Asi pět, to stačí. Pak se to odvíjí dál od toho, jak a o čem se bavíme. Třeba pak s něčím zajímavým přijde, co jsem nečekal a ptá se ho dál tímto směrem.“

Máte plán, jestli budete psát story, rozhovor nebo nějaký jiný žánr?

„Hodně to záleží na redakčním plánu a na ranní poradě, kde se plán dotvoří, dohodne se, jak noviny budou ten den vypadat. Takže původně z nějaké storky na pět sloupců se to musí krátit třeba na tři. Nebo je nějaká aktuální zpráva, a ta se logicky musí někam dostat. Tak buď se zmenší ořez, nebo se zkrátí storcka. Co budeme psát se většinou rozdělí na poradě. Třeba, že bude jeden otvírák, jako klasický zpravodajský text, a k tomu jedna story a zpravodajský dvoják nebo troják. Třeba nějaké opravy nebo výsledky soutěže, které nám někdo pošle a podobně.“

Jaký žánr máte jako novinář nejraději?

„Nejraději mám asi zpravodajské texty, člověk si víc „zazdrojuje“ a přichází nejvíc s něčím novým, s nějakou aktuální informací. Samozřejmě, příběhy lidí jsou taky zajímavé, ale já mám radši zpravodajský text – otvírák, hlavňas a tak.“

Kde hledáte témata? Dostáváte tipy od lidí?

„Těžko říct, je to různé. Třeba člověk někam jde a s někým si povídá, někde mu někdo řekne o něčem, co se mu podařilo. Nebo se dozvíte, že je někdo do něčeho blázen, a víte, že je to zajímavé téma na zpracování, myslím, co se týče story. Také je tu možnost se podívat obecních zpravodajů, kde třeba je fotka s někým, kdo dostal

ocenění, ale víc informací ta není. Tak si řeknu, to by mohla být zajímavá osoba, o které by se lidi mohli dozvědět víc, seženu si kontakt a napíšu s ní story.“

Jakým tématům se v žánru story věnujete, můžete je nějak utřídit? Co jste psal v poslední době?

„To je těžké. Třeba článek o kuchaři - to byl mladý kuchař - o jeho životních plánech nebo jak uspěl na nějaké soutěži.“

Takže důvod proč jste s ním mluvil, bylo, že uspěl na soutěži?

„Ne, byl jsem zrovna na nějakém ocenění studentů na radnici, tak jsem si tam poslechl nějaké to resumé o nich. Kdo mi připadal nejzajímavější, toho jsem si odchytil a napsal o něm příběh.. Stejně Nebo se dozvím, že se někdo vrátil ze zahraničí, tak se ptám proč. je to pro čtenáře je to zajímavé. Zavolám mu a sejdu se s ním.“

Ty témata, to je prostě všechno, tady člověk pracuje v denním rytmu, že bych si dělal tematické vyčlenění to ne. To co mě napadne a zdá se mi zajímavé, dávám do plánu, pak to napíšu. Týden předem si vytipuju asi tři storky a další dvě doplním později. Teď mám třeba rozdělanou storku s chlapíkem, který pracuje s detektorem kovů, a našel dělostřelecký granát, kousek od Vacenovic, někde v poli.“

Jak jste k němu přišel?

„Já tam bydlím. Takže se jdu třeba podívat na fotbal, někdo se za mnou staví a řekne mi nějakou zajímavou příhodu. Není problém v době mobilních telefonů se hned domluvit a sejít se. Novinář má určitou výhodu v tomto směru, pokud jde o nějakou pozitivní věc, tak se lidé celkem nezdráhají a pozvou mě třeba domů. Když jsem dělal podobné téma – o granátech - zpravodajsky, někdo hledal granáty a rozřezával je a bouchlo mu to, tak tam už se se mnou každý bavit nechtěl. To už není story, ale klasický zpravodajský text nebo spíš černá kronika, tam už to tak jednoduché získat informace není. V takovém případě člověk rozhodně musí na místo, to se nestane, aby se něco dozvěděl telefonicky. Když vzpomenu třeba na případy otrávených metylalkoholem, psal jsem storky s jejich příbuznými a kamarády, tak to po telefonu asi nikdo mluvit nechce, tam musíte zajet, aby vám někdo něco povyprávěl.“

Zpracováváte raději pozitivní nebo negativní témata?

„To je celkem jasné, ty pozitivní. Negativní témata, to je o čtenosti novin. Když na internetu sečtete kliknutí na negativní zprávy, tak to je několikanásobně víc než na ty pozitivní.“

Jaká jsou specifika regionálního publika?

„Rozhodně je jasnější zpětná vazba. Člověk se s těmi lidmi pořád setkává, o kterých píše. Což právě v celostátních novinách asi není. Pokud pracuje někde v Praze, která má i s okolím zhruba milion a půl obyvatel, tak člověka, o němž napsal, už víckrát většinou neuvidí. Takže u nás píšete vlastně skoro o sousedech. Když tuto práci děláte léta a chodíte na podobné akce, potkáváte podobné nebo stejné lidi. Třeba jsem s vinařem před třemi lety dělal storku, o tom, že získal titul šampiona na koštu¹⁰⁰, to už jsem si ani nepamatoval. Ale on si vás pamatuje a přijde za vámi a chce se třeba nechat vyfotit. Je to prostě jiné. Zás je bolestné třeba psát o vraždě, která se stane v obci, kde lidi znáte. Což se mi stalo.“

Svazuje vás to při práci?

„S tím člověk nic neudělá, je to jeho práce. Musím o tom napsat, vím, že mám na to padesát, šedesát řádků a ty prostě musím popsat, tak aby to bylo zajímavé.“

Jaké témata lidé vyhledávají v regionálních novinách?

„Mohou tam najít sebe a své blízké. To třeba v MF Dnes nemají šanci se najít. Tady navíc se dozvíte to, co se stalo u vás. Třeba když je z Ratíškovic, ví, že tam byla nehoda a zasahoval vrtulník. Chce se dovědět, co se tam stalo, přečte si naše noviny a zjistí, že tam byl sražený motorkář. Nebo je tam chlapík, který, soutěžil v Prostřeno!, vyhrál jihomoravské kolo. Taky se o něm dozví čtenář víc v našich novinách. Může to být i jako doplněk k celostátním zprávám. Regionální noviny nejsou pro čtenáře anonymní.“

Vzpomínáte si na nějakou chybu, kterou jste udělal?

100 Ochutnávka vín (pozn. autorky).

„Stane se nějaký překlep, což je dost nepříjemné, protože člověk, o kterém píšete, se těší na článek, a má tam třeba jiné jméno. Když toho píšete tolik, nějaké té chybě se neubráníte. Může mi to být líto, ale noviny jedou dál, maximálně se mu omluvím, ale nic jiného nejde udělat. Pokud to není klasický zpravodajský text, u kterého by se musela dávat omluva.“

Jaký prostor věnujete žánru story v Hodonínském deníku?

„Myslím, že celkem dost. Každý den máme minimálně jednu klasickou storku.“

A klasická story je jaká?

„Příběh o jednom člověku. Není provázaná se zpravodajstvím. Minulý týden jsem dělal storku o paní, co slavila devětadevadesát let, to si myslím, že je ta klasika. Článek může začít tím, že jí přišel někdo pográtulovat, ale dál je to o jejím příběhu nebo o nejzajímavějších okamžicích života.“

U sportovních story je to vázané taky nějakým životním výročím, třeba když má trenér padesát. Nebo je to k zápasu, který sportovec odehrál, a dal tam třeba hattrick. Ale nebývá tam, co dělá v civilním životě, je to postaveno na sportovní bázi. Svým způsobem to je celkem dost výrazný rozdíl mezi regionálním a celostátním deníkem, co se sportu týče. V celostátním tisku se píše většinou o profesionálních sportovcích a tady jsou to amatéři, pro ně hlavní je jejich práce, oni i kvůli ní sportovní kariéru končí. Což v celostátním rozměru nebývá.

Většinou bývají sportovní story doplňkem zpravodajství o zápase. Základem je reportáž ze zápasu a k tomu je doplněk jedna dvě storky nebo rozhovor. Tak to často bývá.

Tady je třeba reportáž ze zápasu (*ukazuje výtisk Deníku – pozn. autorky*) a pod tím je story *Radši dávám branky nohou* o hráči Pavlovi Šalšovi.

Někdy bývají autostory psané ich formou. Teď budeme publikovat v takovém tvaru vzpomínky pamětníků na osvobození Hodonína. Sehnali jsme člověka, který si pamatuje osvobození a ten to měl vlastními slovy popsat, takže to storka je. Ale bylo to cílené, on to nepsal sám od sebe, redaktor ho vedl, aby tam byly rozhodující okamžiky, jak prožíval válku a jak první dny osvobození. Ale je to spíš výjimka. Je to krajské téma, z každého okresu vzpomíná jeden člověk.“

Kučera ukazuje Hodonín. Nostalgicky

PETR TUREK

Hodonín – Před sedmi lety se Antonín Kučera rozhodl, že se o svou vášeň k obrazům rodného města podělí nejen na vlastních webových stránkách, ale i na výstavách. V uplynulých dnech mu začala už šestá, tentokrát v hodonínském Regionálním centru.

S fotografickým řemeslem začal, když mu bylo asi dvacet. Na začátku sedmdesátých let absolvoval dvouletý kurz focení u Antonína Hinšta a byl také členem okresního poradního sboru pro fotografii. Později musel na nějakou dobu od koníčku upustit. „Už mi na něj nezbývalo tolik času. Jednak kvůli studiu, jednak proto, že jsem se oženil a peníze chybějící v rodině jsem doplňoval prodejem fotoaparátů a objektivů. Navíc scházelo místo, kde bych mohl mít temnou komoru. Ve vaně se máčely a praly plínky a mezi tím vším na zvětšovací přístroj a misky nebyl prostor,“ vysvětlil Antonín Kučera, proč se na čas vzdálil od objektivu.

Vrátil se k němu ve větší míře až s nástupem digitální fotografie. Jelikož se dlouho zabýval také programováním a tvořením webových stránek, zbýval mu už jen krok k tomu, aby připravil i vlastní o svém rodišti.

„Změny, kterými prochá-

zel Hodonín, mě zajímaly vždycky. Začal jsem pátrat po starých fotografiích a mapách. Nejprve jsem je hledal doma a po známých, později jsem chodil do Státního okresního archivu a Masarykova muzea. Podařilo se mi tak sesbírat základní část,“ zavzpomínal Kučera.

Jelikož nechtěl snímky skladovat jen tak, rozhodl se v roce 2007 pro spuštění internetových stránek Hodonín nostalgicky. „Co by byly v šuplíku komu platné, vždyť jejich základní funkce je zachycení časového okamžiku a jeho zprostředkování optickým vjemem divákovi,“ objasnil absolvent Fakulty elektrotechniky na brněnském Vysokém učení technickém.

Jeho počín se ujal a má velký ohlas. „Začali se ozývat lidé nejen z naší vlasti, ale i ze zahraničí, mnohdy i z dost exotických míst, jakým je třeba Ghana. Dále také z Německa nebo Austrálie. Lidé dávali fotografie k dispozici, a tak se sbírka pomalu rozrůstala. Dnes jsou na webu

asi čtyři tisíce snímků od téměř dvou set přispěvatelů. Jsem potěšený z každého snímku, který dostanu,“ svěřil se muž, který obdržel Výroční cenu města Hodonína za rok 2011.

Současná výstava, s podtitulem Obchody, které už možná neznáte, bude v hodonínském Regionálním centru k vidění do konce února. „Je tam sto padesát fotografií, z toho samozřejmě většina snímků z různě vzdálené minulosti. Pokusil jsem se vybrat ty, které snad nebyly často publikované, i když ani tomu se občas nedá vyhnout. Část snímků je z období mezi roky 1925–1970. Přidal jsem ale i snímek obchodu paní Výletové na Horních Valech z roku 1900 nebo obchody na náměstí z roku 1908,“ upozornil Kučera.

Ten v současnosti připravuje knihu o Hodoníně, ve které počítá zhruba se třemi sty stránkami a pětaticeti kapitolami. Kromě řady fotografií v ní lidé najdou i zajímavý text o historii hodonínských ulic.

Pletení vánočky trénovala na čas

LENKA ONDRYSKOVÁ

Brno – Týden chodí do školy, další týden nosí na hlavě bílou čepici a ruce má od mouky. Tak vypadá studium dvacetileté Zuzany Halasové, která se v těchto dnech snaží porazit dalších čtrnáct účastníků soutěže Pekař roku na brněnském veletrhu Salima. Ačkoliv se už vyučila cukrářkou, chce se věnovat pekařině.

Na brněnském učilišti v Charbulově ulici má Halasová každý druhý týden praxi, při které asi sedm hodin denně peče různé druhy pečiva a vánočky. „Musíme ale zvládat i technické věci. Učíme se tře-

ba, jak se ručně zadělává těsto na chleba. Měli jsme i předmět odborné kreslení, kde jsme kreslili rozkrojený chléb,“ popisuje dívka. Studentům podle ní kreslení pomáhá ve správném modelování bochníku.

První soutěž si studenti vyzkoušeli na veletrhu večera. Pekli rohlíky a chleba. Tříčlenná porota hodnotila především, jak pečivo vypadá, chutná a voní. „Na

soutěž jsem se nijak připravovat nemusela,“ říká studentka.

Dnes ji čeká klání v pletení vánoček. Na něj už trénovala. „Pekla jsem doma a měřila jsem si čas. Jednu vánočku zvládnou uplést do minuty,“ chlubí se Halasová. Myslí si však, že na výhru její čas nestačí. Má totiž velkou konkurenci.

Doma peče kromě vánoček i buchty a dorty. „Příbuzní vždy řeknou, co jim mám upéct. Už jsem dělala dort ozdobený květinami, šmouly či tučňáky,“ vzpomíná studentka. Podle ní je nejdůležitější fantazie a zručnost.

U pečiva je zase klíčové hlídat, aby těsto nevykynulo moc. „Buchta nebo rohlík pak nechutná tak, jak má,“ říká. Nejraději dělá rohlíky mákovky, které se namáčí do máku nebo jiných semínek.

K práci ostatních umí být kritická. „Když jdu do obchodu, hodnotím pečivo i zákusky. Občas nechápu, co to pekaři vytvořili,“ říká.

Chtěla jsem si zahrát v Česku

Veselí nad Moravou – Pro některé veselské fanoušky to byl možná příjemný šok, trenér Jindřichova Hradce Karel Petržala však překvapený nebyl. Slovácký celek vyrukoval proti soupeři z jihu Čech s novou posilou. Dres HC Veselí v neděli poprvé navlékla slovenská pivotka Petra Štetáková.

Zkušená házenkářka, která v minulosti působila v Šaře nebo ŠKP Bratislava, prožila povedenou premiéru. Veselanky smetly v Hluku Jindřichův Hradec 37:15, dvaatřicetiletá hráčka přispěla k jednoznačné výhře velmi dobrým výkonem a čtyřmi brankami.

„Když jsem hrála v Senci, byly síly s Jindřichovým Hradcem vyrovnané. Teď byly vidět mezi týmy výkonnostní rozdíly,“ uvedla Petra Štetáková.

Ta před prvním soutěžním duelem absolvovala s panenkami pouze dva tréninky a jeden přípravný zápas.

V sehranosti ovšem žádný problém nebyl, rodačka z Bratislavy zúročila v obraně i v útoku své zkušenosti. Na palubovce patřila bývalá slovenská reprezentantka k nejlepším.

„Poprvé jsme spolu hrály v soutěžním zápase a vyzkouše-

Petra Štetáková

Pozice: pivot. **Datum narození:** 26. března 1981. **Výška:** 178 cm, **váha:** 72 kg. **Předchozí kluby:** Šaľa, Banská Bystrica, ŠKP Bratislava, Senec.

ly si různé věci. Myslím, že to bylo dobré,“ usmívala se Štetáková, která do družstva okamžitě zapadla.

„Mám dost roků na to, abych se uměla přizpůsobit i jiným hráčkám. Navíc mám výhodu v tom, že jsem pivot a nejsem až tak zařazená do hry. Pro mě i pro holky je to jednodušší,“ pronesla.

Právě díky Štetákové působila veselská obrana mnohem více organizovaně a agresivně než v předchozích zápasech. Známa pivotka však umí i střílet branky.

Letos zaznamenala v osmi interligových duelech dvaatřicet gólů. Další čtyři pak při-

dala v neděli. Zkušená hráčka, která má doma osmiletého syna, ovšem moc dobře ví, že brzy přijdou mnohem těžší zápasy se silnými soupeři.

Bývalá opora Banské Bystrice porážky stejně jako drtivá většina sportovců nesnáší. Možná proto se rozhodla na poslední chvíli opustit Senec, odkud zamířila do Veselí nad Moravou. „První nabídku jsem dostala dříve, přestup se ale tehdy nedotáhl do konce. Povedlo se to až za trenéra Hantáka, který mě dobře zná,“ řekla. Nad nabídkou zástupců Veselí Štetáková vůbec neváhala. „Chtěla jsem si zahrát v českém týmu. Možná to byla poslední možnost,“ uvedla slovenská hráčka, která podepsala na jihu Moravy smlouvu do konce příští sezony. „Věděla jsem, že pokud chci v házené ještě něco dokázat nebo se posunout dál, musím ze Sence odejít,“ prohlásila Štetáková.

Ta znala většinu nového týmu. „Každá hráčka v sobě něco má. Každým zápasem či měsícem jde výkonnost mladých děvčat nahoru. Každý se může dostat na určitou úroveň,“ říká. O play-off nová posila zatím nepřemýšlela. „Ale určitě bych si o český titul ráda zahrála,“ dodala Štetáková. (11)

Hračky? Spíš kuň než koníček, říká sběratelka

Milada Kollárová za posledních dvacet let zachránila a opravila stovky hraček. Ve sbírce má drahé panenky i obyčejné hliněné kuličky

BLANKA SEDLÁKOVÁ

Brno – Na nohy pevné boty, na záda ruksak a do ruky malířské potřeby. Vydává se do neznáma hledat v mořských vlnách inspiraci pro svůj štětec. Tak vypadá dovolená Milady Kollárové. Po zbytek roku, pokud nemaluje nebo netká, věnuje svůj čas hračkám. „Zachovávají historii a vzpomínky,“ říká. A dodává, že nesbírá věci, ale shromažďuje kulturní dědictví. Život výtvarnice přibližuje další díl pravidelného seriálu Deníku Rovnost Výjimeční sousedé.

Do světa hraček se můžou návštěvníci ponořit v Mělnické bráně, kde pod správou Muzea města Brna funguje Muzeum hraček. Ve vitrinách se skrývají skvosty, se kterými si hrály děti v Rakousku-Uhersku, za první republiky i v šedesátých letech. Všechny patří do sbírky Milady Kollárové, která je pečlivě schraňuje už bezmála dvacet let. „Sběratelství je vzrušující a nelze ho ukončit. Je to na doživotí,“ říká o své vášni Kollárová.

Kolik kuň ve sbírce vlastně má, sama netuší. O počty jí nejde. Spíš o příběhy a duši, kterou hračky mají. Za sklem sedí například medvěd, který putoval po válce s holčičkou a jejím otcem na hranice při odsunu Němců. Vedle jsou kostky. Jako jediné zůstaly po dívce, která zemřela i s matkou v krytu při náletu na Brno. Desítky dalších příběhů může sběratelka vyprávět celý den.

Předměty, se kterými si hrála jako malá, ve sbírce chybějí. „Žádné se nedochovaly. Jsem poválečné dítě, tehdy bylo hraček velmi málo. A když jsem nějakou dostala, poslala se dál příbuzným,“ vzpomíná žena. I proto si hračky začala vyrábět. „Z chlupů ze svetru jsem dělala zvířátka nebo jsem stavěla pokojíčky pro panenky,“ popisuje své úsilí umělkyně.

Kromě toho v sobě objevila také velké výtvarné nadání. „Odmalička jsem měla touhu stále něco vytvářet, malovat nebo kreslit do písku. Ve škole mi radili, abych se věnovala něčemu, co souvisí s výtvarným uměním,“ vysvětluje Kollárová.

Přihlásila se tak na brněnskou Střední uměleckoprůmyslovou školu a začala studovat obor drobný umělecký průmysl. „Vyráběli jsme

KRONIKA DĚTSTVÍ. Do povědomí se Milada Kollárová zapsala svou jedinečnou sbírkou hraček, ale také gobelíny a obrazy. Za jejími exponáty se do brněnského Muzea hraček, které je jediné na Moravě, sjíždějí lidé z Plzně i Ostravy. Foto: Deník/Attila Racek

milada kollárová

- ✓ Narodila se 29. září 1947 v Ostravě a dětství prožila v Bohumíně.
- ✓ Vystudovala obor **drobný umělecký průmysl na Střední umělecko-průmyslové škole v Brně**. Poté chvíli pracovala jako **návrhářka hraček** v Moravské ústředně.
- ✓ Celý život se věnuje umělecké tvorbě. Ručně **tká a navrhuje gobelíny** a textilní miniatury. Je také **malířka**. Oblíbeným motivem je krajina Tišnovska a přímofské oblasti.
- ✓ Má za sebou dvacet **vystav** svých prací nejen v České republice, ale i v zahraničí. Vystavovala například v Havaně, Mnichově či Luzernu.
- ✓ Posledních dvacet let se intenzivně věnuje **sběrání hraček** a doprovodných dětských fotografií.
- ✓ V roce 2010 vzniklo **Muzeum hraček** v brněnské Mělnické bráně, kde představuje část své sbírky.
- ✓ Je **vdaná**. Má dva syny a pět vnoučat.

věc udělat od začátku do konce, je to výzva a krásný tvůrčí proces,“ vystihuje výtvarnice, která vystavuje i své malby a tkané miniatury.

Díla často propojují motiv moře, které Kollárová miluje. „Dva a půl roku jsme žili na Kubě. Byl to nezapomenutelný zážitek, který mám v sobě dodnes. Toužím po moři každý rok. Jednou jsem četla, že citlivý člověk, který prožije delší dobu u moře, ho má v sobě napořád a nemůže se touhy po něm zbavit,“ tvrdí. K hračkám ji to vábilo stá-

le a na zaměstnání v Moravské ústředně, kde je navrhovala, vzpomíná dosud s dojetím. „Vždy jsem k nim měla silné pouto. Že je ale někdy začnu aktivně sbírat, jsem vůbec netušila. Přišlo to pozvolna,“ podotýká.

Začínala s pohyblivými hračkami. „Když jsem se rozhodla, že je budu hromadit a schraňovat, ne sbírat, protože za sběratelku se nepovažuji, dala jsem si toto téma. Sbírala jsem pohyblivé hračky z celého světa, třeba i z Afriky,“ objasňuje své začátky Kollárová.

Na celém světě se hračky podobají, stejně tak jako se podobají děti. „Mám skříňky z Mexika, Ruska a Německa. Všechny fungují na stejném principu. Jen z mexické vyskakuje brouk kukaraca, z ruské had a z německé ptáček,“ popisuje hračky žena.

Postupně zjistila, že touto cestou jít nemůže. „Upustila jsem od současných hraček. Zato sbírám všechny, ne jen pohyblivé. Soustředím se hlavně na historické, končím okolo roku 1965. Samozřejmě se ani modernějším nevyhýbám, žádná hračka se u mě neztratí,“ usmívá se.

Po první výstavě, která se konala v Předklášteří u Tišnova na Brněnsku, propadla objevování hraček naplno. „Už to nebylo letné. Chodila jsem po bazarech a starozitnických, pátrala v muzeích. Je to časově náročné a rozhodně to už není jen koníček, spíš pořádný kuň,“ ujišťuje sběratelka.

Dnes má tolik kousků, že by zaplnila alespoň dvě Mělnické brány. Asi před deseti lety ji také učarovalo kouzlo černobílé fotografie. „Začala jsem sbírat fotografie, které zachycují dítě s hračkou. Mám jich okolo šesti set, což by vystačilo na samostatnou výstavu. Nejkrásnější je, když mám takovou fotografii, vím, kdo na ní je, a ve své sbírce mám i hračku z obrázku. To je vrchol,“ zdůrazňuje žena.

Spousta věcí se do rukou Kollárové dostane ve špatném stavu. Musí je pečlivě opravit. „Snažím se nezmenit podobu hračky. Jen ji doplnuji, aby bylo poznat, jak vypadala,“ vysvětluje.

Ve sbírce Kollárové nechybí žádná oblast dětských hraček. Po čem ale v současnosti nejvíce touží, je doplnit sekci kolotočů. „Některé mám, ale je to stále málo,“ ozývá se z Kollárové pravá duše sběratelky.

Nejvic si přeje, aby se podařilo vystavit všechny její hračky pohromadě.

Další díly seriálu

na www.rovnost.cz

Turista Vaculík dostal medaili za práci a přínos pro sport

Na slavnostní výroční schůzi byli ocenění i další členové vřesovického klubu turistů

MÁ MEDAILI. Dlouholetý šéf vřesovických turistů Miroslav Vaculík (vlevo) obdržel medaili České unie sportu za celoživotní práci a výjimečný přínos pro rozvoj tělovýchovy a sportu. Ocenění mu předal předseda okresního sdružení ČUS Miroslav Běťák. Foto: Deník/Libor Kopl a Emil Saulič

LIBOR KOPL

Vřesovice – Je vůbec první okresní osobností, která tuto cenu dostala. I když Miroslav Vaculík nikdy nepatřil mezi známé fotbalisty nebo hokejisty, nejvyšší sportovní významění, které uděluje výkonný výbor České unie sportu, si zaslouží víc než kdo jiný.

Dlouholetý předseda vřesovických turistů, který na konci loňského roku oslavil šedesáté narozeniny, obdržel v rámci výroční členské schůze a u příležitosti významného životního jubilea medaili České unie sportu za celoživotní práci a výjimečný přínos pro rozvoj tělovýchovy a sportu. Ocenění mu v hostinci Ozdravovna U Sirotků předal předseda okresního sdružení ČUS Miroslav Běťák.

„Osobně mě to velmi překvapilo a nesmírně potěšilo. Řekl bych, že až dojalo. Nejvyšší ocenění České unie sportu jsem dostal jako první člověk v okrese. Tomu jsem velmi rád,“ prohlásil předseda KČT Vřesovice Miroslav Vaculík.

Ten si ocenění nesmírně považuje. „Radím je velmi vysoko. Medaili si určitě dám doma na čestné místo,“ usmíval se Vaculík, který vykonává v obci na Kyjovsku funkci předsedy turistů již dvanáct let. „Je to velká motivace k další práci v našem klubu,“ říká.

Na výroční schůzi, které se zúčastnilo dvačtyřicet ze sedmapadesáti členů, a také pět hostů, byli ovšem ocenění i další lidé z vřesovického klubu.

Výkonný výbor České unie sportu udělil čestné uznání za výjimečný přínos k rozvoji sportu Ladislavu Kubešovi a Hynku Valentovi.

Jihomoravský kraj zase ocenil u příležitosti 125. výročí Klubu českých turistů diplomem za dlouholetou obětavou práci pro turistiku deset aktivních členů vřesovického klubu.

Čestné uznání odboru a věcný dar obdrželi Josef Valenta, Lukáš Vaculík a Miroslav Vaculík.

U příležitosti životních jubilej, které oslavili v roce 2013,

převzali blahopřání Lucie Budíková, Hana Jedouňková, Eva Vajgarová, Marie Valentová, Miroslav Vaculík a Pavel Náplava. Ten byl stejně jako Jitka Červinková a Jaroslava Zelinková odměněn v soutěži o nejaktivnější členy. Titul čestný člen odboru byl udělen Miroslavu Kohoutovi.

turistické akce

1. Novoroční čtyřlístek - Okolo Vřesovic. 2. Zimní přírodou - Putování Moravským Slováckem. 3. Vřesovský výšlap. 4. Za krásami podzimu.

„Myslím, že se schůze vydařila. Program byl vedený podle daného plánu, přišlo dost lidí a atmosféra byla pohodová,“ řekl Vaculík, který měl společně se svými kolegy a kamarády co hodnotit.

„Náš klub turistů vyvíjí během celého roku rozmanitou činnost. Každoročně pořádá čtyři hlavní turistické akce, které přilákají do naší obce a Mikroregionu Podchřibí stovky návštěvníků a turistů

nejen ze všech koutů České republiky, ale i ze zahraničí,“ uvedl Vaculík.

To však není zdaleka vše. „Pro své členy připravujeme zajímavé tematické vycházky do přírody. Zmínit musím tu o odznak Jarní kilometry nebo Mikulášskou vycházku s nadílkou. Navíc pro občany Vřesovic pořádáme autobusové zájezdy na zajímavá místa,“ hlásí Vaculík.

Ten společně s dalšími členy vřesovického klubu pečuje o turistická vybavení formou údržby laviček, stolů, rozcestníků, značení a map jak pro občany nejen Vřesovic, ale také pro turisty z okolí.

„Staráme se i o dvě vývěsní skříňky, které slouží k propagaci naší činnosti a akcí. Záznamy pak zapisujeme do klubové kroniky,“ říká Vaculík. Účast na všech čtyřech hlavních akcích se všem započítává do dlouhodobé soutěže O zlatého turistu, jejíž vyhodnocení se koná jednou za pět let. „Každoročně také vyhodnocujeme tři nejaktivnější členy našeho odboru,“ dodal Vaculík.

Kubáanec Mena: Kultura jižní Moravy? To je pro mě exotika

Kyjov – Před šesti lety přijel Eusebio Nicolás Mena na Slovensko. Podle jeho slov na půl roku. „Dorazili jsme s kapelou. Angažmá se nám však o rok prodloužilo a za tu dobu mi Slovensko přirostlo k srdci natolik, že jsem se rozhodl zůstat nastálo,“ říká zpěvák a tanečník, který pochází z Kuby.

Kulturu, která je mu ze všech nejbližší, tedy tu kubánskou, přiblížil i Kyjovu. A to na reprezentačním plese města, kdy na parket vytáhl desítky lidí. „Ples byl skvělý. Zažil jsem velmi vřelé přijetí a příjemnou atmosféru. Užil jsem si jej zkrátka po všech stránkách. Jsem rád, že jsem tady mohl vystoupit,“ říká Eusebio Nicolás Mena.

Obecenstvo bylo pro něj na plese největším zážitkem. „Bylo skvělé, že se hosté po dobu mého vystoupení bavili a tancovali. Občas jsem si navíc všiml i toho, že si prozpěvují. Jako by jim byla latinskoamerická hudba velmi blízká,“ libuje si kubánský umělec a podotýká, že práce s lidmi byla pro něj fascinující

a plná pozitivní energie. „Přimo mě nabíjela. Bylo vidět, že ti, kteří na ples dorazili, se umějí bavit a mají temperament v krvi. Naladili se na latinorytmy a vytvořili skvělou náladu,“ říká muž, který si užil i chvílku ve společnosti cimbálky. „Sice jsem nebyl na plese až do konce, protože jsem ráno musel odjet, ale i tak jsem si stihl s muzikanty zazpívat,“ usmívá se zpěvák a tanečník. V Kyjově byl poprvé, ale věří, že ne naposledy. „Doufám, že ať už jako turista nebo účinkující se tady na nějaké akci ještě objevím,“ říká Nicolás Mena.

Ten má blízko nejen ke Slovensku, ale i k Česku. Zúčastnil se totiž dvou reality show, a to StarDance a Česko Slovensko má talent. Jižní Morava je mu však zatím vzdálená. „Dosud jsem navštívil jen některá města. Jedním z nich je právě Kyjov, kam jsem se opravdu těšil. Pro mě je totiž kultura jižní Moravy exotikou a je velmi zajímavé ji poznávat,“ dodává kubánský tanečník. (mun)

Vrátil se ze Chicaga a fandil Česku

PETR TUREK
LIBOR KOPL

Ratiškovice – Před lety, ještě když bydlel Dan Kordula v Chicagu, viděl hvězdy českého hokeje Jágra, Hlinku, Hrdinu či Ručinského na vlastní oči. Včera večer fandil Jaromíru Jágrovi proti reprezentaci USA doma v obýváku.

„Už před zápasem jsem si říkal, že pokud postoupíme, tak zavolám kamarádům do Ameriky. Jestli náhodou nevědí, kdo vyhrál,“ směje se Kordula, který se před dvěma roky vrátil domů do Ratiškovic po patnácti letech života u Michiganského jezera.

Přesto nějaké fandění Spojeným státem nepřichází v úvahu. „Jsem Čech, takže takové utkání prožívám. Postup přeji nám. Proti Rusům ale fandím každému,“ říká příznivec českého národního týmu.

Mezi jeho oblíbené kluby ale

patří ty americké z Detroitu, Pittsburghu či Buffala. „Neměl jsem rád jen týmy z Floridy. Nejčastěji jsem ale chodil na hokej do Chicaga. Manželka totiž občas hlídala děti Bobovi Probertovi, který nám sehnal lístky,“ vzpomíná si Kordula.

Jeho manželka, architektka Gilia, ale velká fanynka hokeje není. Takže hráči hvězd a pruhů s její podporou počítat nemohli. „Pochází z Mexika, takže hokej nepatří mezi její nejoblíbenější sporty. Jinak olympiádu sleduje, líbí se jí hlavně kraso-

bruslení. Hodně je překvapená z České televize, jak podrobně sleduje naše sportovce, a to nejen ty, kteří vítězí. To v Americe nezažila, naše zástupce na minulých olympiádách téměř neviděla,“ říká bývalý kouč dívčího fotbalového týmu.

Stejně jako on držely palce České republice i jeho dcery Daniela a Gilia, které vyrůstaly ještě ve Spojených státech amerických a do české školy začaly chodit až v minulém školním roce. „Víc je baví snowboard, ale vítězství přály nám,“ dodává ratiškovický rodák.

Českému národnímu týmu ve čtvrtfinále olympijského turnaje fandila i

Bojí se rozdělení země. Kvůli rodině

Praha – Děni na Ukrajině s obavami sledují Ukrajinci, kteří žijí u nás. Jedním z nich je i devětadvacetiletý Oleg Firyak, jehož rodina přišla do Prahy, když mu bylo 14 let. Na Ukrajině má příbuzné i kamarády, které se snaží pravidelně navštěvovat.

„Obávám se, aby se nepokoje nezvrhly v občanskou válku. Hodně se bojím také toho, že Rusko pošle na Ukrajinu vojsko. Největší strach mám však z toho, že by se země rozdělila na východ a na západ,“ říká Oleg Firyak. Jedna větev jeho rodiny totiž pochází z východního Charkova, kde vyrůstal, druhá má naopak kořeny v Zakarpatské Ukraji-

ně. Rozdělení země by tak rozdělilo i jeho rodinu.

Informace o tom, co se děje v Kyjevě, čerpá z českých i ruských médií, na internetu je ve spojení také s ukrajinskými přáteli. Kdyby v zemi zrovna byl, není si jistý, jestli by se do bojů zapojil. Velkou roli totiž hraje to, že jsou podle něj mezi demonstranty extremisté a provokatéři, kterým jde jen o násilí. Nechybí ani zaplacení lidí.

„Mému kamarádovi nabízel, aby šel protestovat proti vládě za peníze. Nevím, jak je to v této fázi, teď už by asi nikdo za peníze vlastní život nenásazoval,“ domnívá se.

Bál by se také policistů, se

kterými má špatné zkušenosti: „Je směšné divit se, jak jsou brutální. Oni nikdy občany nechránili, i když je nelze všechny házet do jednoho pytle.“ Vypráví, jak mu jednou jako řidiči zfalšovali dechovou zkoušku a prohlédali auto. Vyhrožovali mu, že pokud nezaplatí, půjde do vězení. Zachránilo ho 50 euro v peněžence.

Už jen kvůli tomu, že se svou vlastní rodinou žije v Česku, je pro, aby země směřovala západním směrem. „Na druhou stranu ale vím, že mentalita lidí na to není připravená. Ukrajinci myslí jinak a nedá se na ně jednoduše aplikovat demokracie, jako je třeba v Česku,“ dodává. (cib)

Na vrata jsme německy napsali:

Otec utekl před gestapem. Po návratu jsme jej nepoznali

Rudoarmějci byli hubení a mladí. Ale usmívali se na nás

Čelá zemi se zitra připomíná Den vítězství. Tedy devětašedesáté výročí konce války v Evropě a osvobození Československa. Válku zažívaly tisíce vojáků, nevinných civilistů, přinesla jen těžko uvěřitelné příběhy. Deník přináší zatím neznámé unikáty vzpomínky dvanacti pamětníků, kteří prožívali květnové události na jižní Moravě a Vysocině.

Všechny tyto příběhy a také několik dalších najdete i na www.rovnost.cz

Mladému Němci s panzerfaustem se po tvářích kutálely slzy

Konec války jsem prožíval v Brně. Pracoval jsem tam ve Zbrojovce na dvanactihodinových směnách. Spolu s rodiči jsem bydlel v Králově Poli. Byl červen 1944 a maminka mě probudila, ať jdu na dvůr. Na něm ležela americká letadla. Začalo po nich střelit protiletadlové dělo ze Stránské skály. Ale jeden z pilotů německé stanoviště zlikvidoval. Byla to tehdy strašná tragédie. Na Stránské skále se totiž střetávali při poplachu lidé z blízkého Zetoru. Asi tři sta lidí tam zahynulo. To byl pro mě začátek konce války v Brně.

Jeden den na konci dubna 1945 jsme si vyšli s mou budoucí manželkou nad královopolský hrbitov, odkud je výhled na celé Brno. Fronta se už blížila. Stranalo se a všichni svědka kvůli zatmění zhasnula. Naposledy zhasnul reflektory kolem vězeňského dvora v Kominicových kolejkách. Pak přítel ruský dvojplošník, který začal slazovat světlice a i bomby. Pak už jsem zůstal doma a do práce mecho-

Při osvobození mi šlo na jedenáctý rok a mému bratru na dvanactý. Osvobození jsme zažili v květnu na okraji Prahy, kde jsme bydleli z rodinných důvodů od ležera Matka byla totiž v koncentračním táboře a otec v ilegaltě. Viděl jsem i vlasovce. Dokonce jsme utíkali schovat se do lesů. Ustupující Němci se totiž chováli k místnímu obyvatelstvu velice brutálně. Až je vytlačili, tak jsme se vrátili domů. Pak si pamatuji, že když jsme přišli do Hodonína třicátého května, tak tam byl Rumun. Před tím jsem zažil ve městě nálet

Sestřelena německá stíhačka vrbuchla kousek od nás

Během osvobození mi bylo čtrnáct let. Rusové přijeli ze dvou směrů, a všichni chřelí pokřakovali na Prahu. Jedni přijeli z Dornků od Jaroměřic, druzí od Náměště přes Karlovo náměstí. U Podkřižské sístělo mostu dříve stávala Lorenzova vila, na křivozaka před ní byla úplně ucpaná, stáli tam koně, auta a spousta vojáků. Vzpomínám si, že jako kluk jsem seděl na blátničích ruských aut a vojáci s námi jezili po městě. Byla to tenkrát velká sláva.

O rok dříve, to mi bylo třináct, jsem viděl, jak spojenci nad Třebíč sestřelili německé letadlo. Bylo to na jaře, s kamarády jsem byl v aleji u rybníčku U Obřích. Na obloze byla letadla, ozvala se střelba ve vzduchu a bylo vidět několik padákových přídavných nádrží. Jedna z nich dopadla v blízkosti rybníka. Byla v barvě zašlého hliníku. Pravděpodobně americká. Myslel jsem, že padají bomby a letní si do strouhy v aleji. Čekali jsme výbuchy, ale nic se neozvalo. Kvůli tomu jsme neviděli přímo průběh souběje, pamatují si teprve zvuk dopadu sestřeleného letadla.

gestapo. Pak se pokoušel dostat do ciziny, což se nepodařilo a musel žít v ilegaltě. Přijel si pak pro nás do Prahy, ale ani jsme ho dobře nepoznali. Matku umístili po Alci E v internacním táboře ve Svatoborčicích. Němci pak přišli na její odbojovou činnost, tak byla na Cejlu, v Pražské věži v koncentračním táboře a Ravensbrücku a Grimbergu. Do Hodonína nakonec přijela den před námi.

Milhoš Hynak, 80 let, historik, za války žil v Hodoníně a Praze

Následovale exploze nuanice, tě muselo být hodně, protože vyletovala na všechny strany.

S kamarády jsme se rozeběhli k místu dopadu. Trošky letadla ležely v poměrně velkém kráteru, jehož hloubka mohla být jeden až dva metry. Dole ležel motor a část trupu, ocasní část letounu ležela přes okraj kráteru jiným směrem. Trošky křídla byly v okolí. Letoun měl moderně zbarvené. Na místo dopadu se seběhlo množství lidí a také česká policie, která se pokoušela líti odhánět. Z doslechu od otce jsem slyšel, že sestřelený pilot dopadl padákem na strom v zámecké zahradě. Udáje mě k němu jít i zámecký pán hrabě Valdštejn s loveckou puškou, který si myslel, že jde o britského pilota.

Otto Ferda, 83 let, naposledy pracoval jako strojný zámečnick v Třebíčských západomoravských strojírnách, za války žil v Třebíči

Koncem války mi bylo jedenáct let, narodila jsem se v roce 1934. Pamatuji si, že když hrozily nálety, byli vyhlášen poplach a lidé se museli odobrat do svých domovů, zatmění okna a zhasnout. Jako děti jsme pořádě nechávaly souvislosti, ale na rodičích jsem určitě strach a napětí pozorovala. Začátkem roku 1945, kdy už se fronta blížila k domovům, denní i noční nálety se odehrávaly ve větším měřítku. Lidé byli nasazováni na kopání zákopů a nuceni stavět překážky proti postupující Rudé armádě.

Poslouchal se tehdy více zahraniční rozhlas. Bombardování jsme zažili jen jednou. V roce 1945. Rodiče mi vyprávěli, že za hejdrichůdy prohledávalo gestapo celé město, dům po domě a hledalo odbojáře. Němci by také chodili ve dne po domech a sháněli jídlo. Přitom zabíjeli slepice, husy a dokonce zastřelili i prase. Osmnáho května po celou noc ustupovali němečtí vojáci směrem k Jihlavě. Vozidla, která jeela k byla v rukou Rudé armády. Devátého května přijeli první tanky Rudé armády a rumunské armády. Vyběhli jsme se podívat na malý garbuk pod našim domem a zabláhl, jak se po silnici blíží sovětský tank a za ním němečtí vojáci na motocyklech. Kolona jeela pomalu. Jeden z vojáků zvedl ruku, aby nám pokynul na pozdrav. Byl to dolemný zážitek. Utíkalo mi v paněti, jak byli všichni zubožení, unavení, vyčerpaní a hladoví s vyhaslými výrazy ve tvářích. Ale usmívali se na nás. Volali jsme, jásalí, křičeli a ztravili své osobnosti. Všude nastalo vítání rudoarmějců, kteří byli nejen srdečně a s úlevou vítáni, ale i pohostěni jídlem a pitím.

Vladimíra Sedláčková, 79 let, učitelka za války žila v Dobruvíně u Jihlavy

Vzpomíná i dnes. Jsem dříve tam. Přála jsem utíkat. Také si i schovaná. Za a kdyby otevřít. Aktivně bezpečně dočkat chvilich

Konec i Pelitím Do Pelití prosinc a na os vzpomní Nezapo s mami vrátili ve Bylo to Ale na i né záží vlasovc věst, ja na ulici chlapa od něj, klm, k To mi u

Poprvé vystavuje. Naše vnitřní pokoje

PETR TUREK

Hodonín – Svou úplně první výstavou se v Galerii výtvarného umění představuje studentka čtvrtého ročníku hodonínské střední průmyslové a umělecké školy Klára Štefanovičová. Její díla na téma V pokojíčku tam budou k vidění až do poloviny března.

„Prezentuje se instalací vytvořenou drobnými kresbami doplněnými kolážemi tapet. Jak název napovídá, jde o niterní pohled do sféry soukromí,“ přiblížila novou expozici Zdeňka Mašková z hodonínské galerie.

Tam vystavuje Klára Štefanovičová jako pátá účastnice projektu Talenty, což je společný volný cyklus hodonínské galerie a střední průmyslové školy. Jeho autor Petr Bulava naposledy oslovil právě osmnáctiletou studentku grafického designu. „Je to moje úplně první samostatná

výstava. Kresby vznikly přes vánoční prázdniny a instalovala jsem je v galerii dva dny před vernisáží,“ svěřila se rodačka ze Senice.

K tématu V pokojíčku ji inspirovaly tapety. „V rámech jsou pokojíčky, které jsou našimi vnitřními místnostmi, v nichž jsme na chvíli sami. Těmi nejsou jen dětské pokojíčky, ale také obývací pokoje nebo kuchyně. I když jsem použila dětskou kresbu, tak jsou určené pro všechny věkové kategorie,“ řekla maturantka v oboru grafický design.

Vernisáž má již za sebou. „Byla skvělá a velice si vážím těch, kteří na ni přišli a podpořili mě. Zejména učitelů,“ podotkla osmnáctiletá studentka, která ale v nejbližší době další výstavu nepřipravuje. „Nyní mě přijali na vysokou školu do Bratislavy, na obor ilustrace, který mě baví. Teď mám jako hlavní pro-

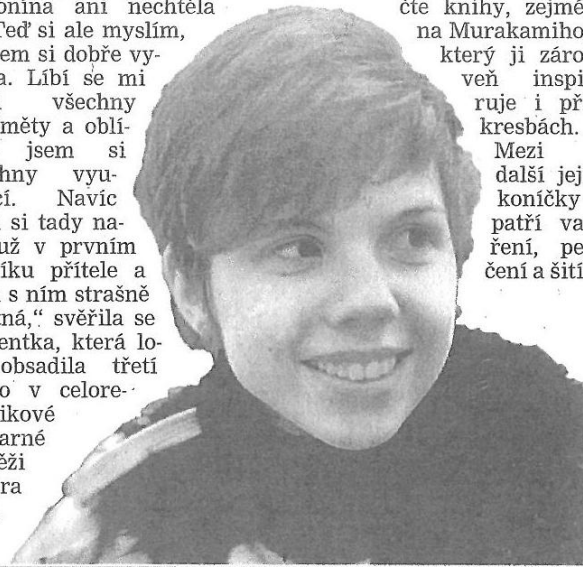
gram maturitu. A zároveň si budu tvořit něco sama pro sebe,“ sdělila Štefanovičová.

Její hodonínská studentská léta se tak pomalu, ale jistě krátí. „Původně jsem do Hodonína ani nechtěla jít. Teď si ale myslím, že jsem si dobře vybrala. Líbí se mi snad všechny předměty a oblíbila jsem si všechny vyučující. Navíc jsem si tady našla už v prvním ročníku přítele a jsem s ním strašně šťastná,“ svěřila se studentka, která loni obsadila třetí místo v celorepublikové výtvarné soutěži Figura 2013. Tu

vyhlašuje Střední umělecko-průmyslová škola svatých Anežky České v Českém Krumlově.

Klára Štefanovičová si kromě malování ráda čte knihy, zejména Murakamiho, který ji zároveň inspi-ruje i při kresbách.

Mezi další její koníčky patří vaření, pečení a šití.

Cítí se jako Čech, ale parkuje jako Ital

Krasobruslař Ondřej Hotárek už osm let žije v Itálii a se Stefanií Bertonovou se poprvé představili na olympiádě

JAROSLAV KÁRA

Soči (Od zvláštního zpravodaje Deníku) - Mluví česky, vždyť se narodil v Brně. Jenže na závodech svítí ujména krasobruslaře Ondřeje Hotárka italská vlajka. V barvách státu z Apeninského poloostrova se také poprvé představil na olympijských hrách.

V Soči skončili s partnerkou Stefanií Bertonovou ve sportovních dvojicích jedenácti, v týmové soutěži pomohli Itálii ke čtvrté příčce. „Já jsem víc umělkyně, on technik. Jeden druhého táhne nahoru. Jsem moc šťastná, že s ním pracuji,“ představuje pár třiatřicetiletá Bertonová.

Do Ruska zamířili coby aktuálně čtvrtý pár z mistrovství Evropy, před rokem získali bronz. „Máme dvouletý projekt. Když se budeme dál zlepšovat, není důvod končit,“ sděluje třicetiletý Hotárek.

Poprvé se viděli v roce 2006, když ještě Bertonová závodila jako sólistka mezi juniorkami. „První dojem? Měla jsem pocit, že je to zábavný člověk, kterému mohu věřit,“ hlásí Italka.

Brněnský rodák začínal jako sólista, skákal i čtverný toeloop, v konkurenci Tomáše Vernera se však na mezinárodní scéně neprosadil a chtěl skončit. V roce 2004 ještě zkusil sportovní dvojice. Začínal v Brně s Veronikou Havlíčkovou, jenže po jejím zranění se pár rozpadl.

V České republice nenašel vhodnou partnerku a jako na poslední zkoušku zamířil před osmi lety do Itálie. Zpočátku závodil s Laurou Magitteriovou. „Koupil jsem si italskou pro samouky a dostal se do deváté lekce. V létě už jsem se jakž takž domluvil,“ přibližuje Hotárek své začátky.

Posun v jeho krasobruslařské kariéře nastal až po setkání

ČECHOITAL. Původně si chtěl Ondřej Hotárek se Stefanií Bertonovou jen zatancovat, ale dnes spolu bruslí. A jde jim to náramně – dotáhli to až do Soči. Foto: ČTK/AP/Itsumi Inouye

s Bertonovou. „Jednou si se mnou chtěl zatancovat v klubu. Bylo mi šestnáct, on mě měl za starší,“ vybavuje si Bertonová. „Když jsem skončila se singlovou kariérou, chtěla jsem studovat univerzitu. Ondřej se mě zeptal, jestli to s ním nezkusím. Pět let poté jsme na olympiádě,“ líčí.

Brzké úspěchy

Jako první italský pár v historii stanuli na stupních vítězů v podnicích Grand Prix, v letošní sezoně ovládli Kanadskou brusli a Trofej Lombardie. Na loňském mis-

trovství světa skončili desátí a čtyřikrát v řadě ovládli italský šampionát.

Oba žijí v Miláně, Hotárek s aktuální evropskou šampionkou tanečních párů Annou Cappelliniovou. Podle Bertonové už je z něj čistý Ital nejen kvůli přijetí občanství. „Už i parkuje jako Ital,“ povídá. „Italské policisty člověk moc nepotká, ale musí znát poměry. Může stoupnout na křižovatku na zebra, ale nemůže na trávu,“ objasňuje italské poměry Hotárek.

I když stále považuje za domov Brno, kam se dostane třikrát do roka, označuje se za

italského sportovce. „Vždycky budu uvnitř Čech, ale v Itálii jsem dostal druhou sanci jako sportovec. Naučil jsem se bruslit v Česku, ale všechny výsledky jsem udělal za Itálii. Díky Siefi jsem se strašně zlepšil,“ doplňuje Hotárek. „Sportovní dvojice jsou jedna z nejtvrdějších disciplín, které vůbec existují, a musí se spárovat dva elementy. V Česku bych partnerku jako Stefi bohužel nenašel, pravděpodobně ani v žádném jiném státě v Evropě,“ vysvětluje.

Na stupních vítězů se tak zahaňuje do italské vlajky, a Bertonová ho dokonce nau-

čila slova italské hymny. „Před olympiádou jsme byli v televizi a komentátor mě nechal zpívat. Pamatuji si slova, ale špatně zpívám,“ směje se Hotárek. „Zpívá dobře, jen se stydí, potřebuje se napít piva,“ reaguje Bertonová.

Jednou ji vzal do Brna a učil ji české výrazy. „Ahoj, dobré ráno, dobrou noc. Jak se máš? Dobře. A pivo, ale to nemám moc ráda, jsem vínová,“ směje se Bertonová. „Ondřej mluví italsky mnohem líp než já česky,“ prohlašuje.

A komu Hotárek fandí? „Českému hokeji i italskému fotbalu,“ uzavírá.